

Тайынша Маңы

Тайынша аудандық қоғамдық-саяси газеті
2006 жылдың 3 ақпанынан шыға бастады

№ 38 (890) 2 қыркүйек, 2022 жыл

facebook.com/tainsha.tany

http://tainshatany.kz

tainsha_tan@list.ru

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ КЕМЕЛҰЛЫ
ТОҚАЕВТЫҢ ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНА ЖОЛДАУЫ

ӘДІЛЕТТІ МЕМЛЕКЕТ. БІРТҰТАС ҰЛТ. БЕРЕКЕЛІ ҚОҒАМ

Құрметті отандастар!

Қадірлі депутаттар және Үкімет мүшелері!

Қазақстан Республикасы Конституциясының 59-шы бабына сәйкес VII шақырылымдағы Парламенттің үшінші сессиясын ашық деп жариялаймын.

Құрметті депутаттар!

Баршаңызды Парламенттің кезекті сессиясының ашылуымен құттықтаймын! Биыл біз жаңа кезеңге қадам бастық.

Халқымыз жалпыұлттық референдумда саяси жаңғыру бағдарын қолдады.

Конституциялық реформа Жаңа, Әділетті Қазақстанды құру жолындағы аса маңызды қадам болды.

Еліміздегі саяси жаңғыру енді экономикалық өзгерістерге ұласуға тиіс.

Біз «Азамат – бизнес – мемлекет» арасындағы қатынасты түбегейлі өзгертеміз. Мемлекет, ең алдымен, бәріне бірдей мүмкіндік беріп, әділдік орнатады. Қоғам игілігіне арналған қызмет деңгейі жоғары болуына кепілдік береді. Әлеуметтік жағынан әлсіз топтағы азаматтарға қолдау көрсетеміз.

Мүмкіндігі шектеулі жаңдарға да көмектесеміз. Президент жанындағы Омбудсмен тағайындалады.

Мемлекет экономикалық еркіндікті қолдайды.

Бірақ халықты нарық тұрақсыздығының ықпалынан барынша қорғайды.

Шағын және орта бизнесті мейлінше дамытады.

Енді реформалардың нақты бағдарларына тоқталайын.

БІРІНШІ БАҒДАР. ЖАҢА ЭКОНОМИКАЛЫҚ САЯСАТ.

Біз экономикамызда қордаланған мәселелерді жақсы білеміз.

Мысалы, шикізатқа әлі де тәуелдіміз.

Еңбек өнімділігі төмен, инновация жеткіліксіз.

Ұлттық табыстың игілігін жұрттың бәрі бірдей көріп отырған жоқ.

Әрине, мұның барлығы – күрделі мәселелер. Бірақ оны шешудің нақты жолдары бар.

Атап айтсақ, бұл – макроэкономикалық тұрақтылықты қамтамасыз ету, экономиканы әртараптандыру және цифрландыру.

Сондай-ақ шағын және орта бизнес пен адам капиталын дамыту, заң үстемдігін орнықтыру.

Сондықтан тың тәсілдер қажет екені сөзсіз.

Экономикалық саясатымыздың негізгі мақсаты еш өзгермейді. Оның мәні – сапалық және инклюзивтік тұрғыдан халықтың әл-ауқатын арттыру.

Жаңа экономикалық бағдарымыздың басты басымдықтары мыналар:

– жеке кәсіпкерлік бастамаларды ынталандыру, яғни, мемлекеттік капитализмнен және мемлекеттің экономикаға шектен тыс араласуынан бас тарту;

– бәсекелестікті дамыту, яғни бәріне бірдей мүмкіндік беру;

– сондай-ақ ұлттық табысты әділ бөлу.

Мұның бәрі кезек күттірмейтін бірқатар маңызды міндетті шешуді талап етеді.

Бірінші. Бағаны әкімшілік жолмен реттеу тұтас салалардың инвестициялық тартымдылығын төмендетеді. Сондай-ақ тауар тапшылығын туындатып, елді импортқа тәуелді етеді.

Сондықтан баға белгілеу ісіне мемлекеттің араласуынан біртіндеп бас тарту керек.

Бәсекелік ортасы жоқ нарықтар ғана бұрынғыдай қала береді.

Монополистердің тарифтері қатаң бақылауда болады.

Бірақ бақылау жасау орынсыз қысым көрсету деген сөз емес.

Бүгінде мемлекеттік органдардың, соның ішінде күштік құрылымдардың бизнесті тексеруге жаппай кірісіп, бағалар мен тарифтерді төмендетуді талап етуі жиілеп кетті.

Құр дақпырт үшін жасалатын мұндай әрекеттерді доғару керек.

Монополияның табысын шектеу қажеттігі мен

инфрақұрылымға инвестиция салуды қамтамасыз ету арасында тепе-теңдікті сақтау маңызды.

Елімізде электр қуатымен қамтамасыз ететін желілердің үштен екісінің, жылу коммуникациясының 57 пайызының және су құбыры желісінің жартысына жуығының тозығы жеткен.

Осыдан-ақ біраз жайтты аңғаруға болады.

Тарифтерді күшпен ұстап тұрудың соңы соның бәрін кезекпен өшіруге және түрлі апатты жағдайлар туындауына әкеп соқтырады.

Осының салдарынан азаматтардың денсаулығына және өміріне қатер төнеді.

Монополиялы нарықтарда «Тарифті инвестицияға айырбастау» деген жаңа тариф саясатына көшу керек.

Желілер мен қуат көздерінің тозу деңгейін кемінде 15 пайызға азайту қажет.

Тариф инфрақұрылымға қаржы салғаны және ашықтықты қамтамасыз етудің мемлекеттік мониторингі жүйесіне қатысқаны үшін беріледі. Меншік иесі инвестицияның айтарлықтай бөлігін тарифтің емес, өз қаржысының есебінен салуға тиіс.

Инновация енгізу үшін тиімді ынталандыру шараларын әзірлеген жөн. Сондай-ақ шығыстың бір бөлігін тарифтік сметаның аясында қайта бөлуге және табыстың белгілі бір бөлігін сақтап қалуға рұқсат беру керек.

Тарифтерді тоғыспалы субсидиялаудан, яғни бір тұтынушылар үшін бағаны ұстап тұру мақсатымен басқалар үшін бағаны көтеру тәсілінен біртіндеп бас тарту қажет.

Екінші. Экономиканы одан ары монополиясыздандыру үшін нақты институционалдық шешімдер қабылдау қажет.

«Конгломерат» ұғымын заң жүзінде айқындап алған жөн.

Нарықтың өзара байланысты субъектілері экономикалық әлеуетін бір жерге шоғырландыру үшін рұқсат алуға міндетті.

Олардың барлық мәмілесін, соның ішінде нарыққа тән емес бағаларды қолдану белгілері бойынша жасалған келісімдерін де мұқият тексеру керек.

Бірыңғай операторлардың қызметі нарықтық экономиканы дамытуға кері әсер етеді. Сондықтан бұл институтты ретке келтірген жөн.

Қазір жұмыс істеп тұрған операторларды бәсекелі ортаға беру қажет немесе монополист деп танып, қызметін монополияға қарсы арнаулы құқық аясында реттеу керек.

Үшінші. Экономиканың тұрақты өсуі салық саясатының түсінікті және болжауға болатындай етіп жүргізілуіне тікелей байланысты.

Фискалды реттеу ісін қайта жаңғырту үшін 2023 жылы

жаңа Салық кодексі әзірленеді.

Оның ең түйткілді тұсы саналатын салықтық әкімшілендіру мәселесі түгел қайта жазылуға тиіс.

Сондай-ақ жұмыс барысында бетпе-бет кездесу мүлдем болмайтындай етіп, салықтық бақылау қызметін толық цифрландыру керек.

Тағы бір басымдық – салықтық ынталандыру шараларының тиімділігін арттыру.

Ол үшін экономиканың түрлі саласында дифференциалды салық мөлшерлемесіне көшкен жөн.

Пайданың технологиялық жаңғыруға және ғылыми әзірлемелерге жұмсалған бөлігіне салынатын корпоративті табыс салығын төмендету немесе одан босату тәсілін енгізу керек.

Салық төлеушілерді салықтан жалтаруға құмарлығын азайту үшін арнайы салық режимдерін жеңілдету керек.

Салық жүктемесін төмендету мақсатында ұйымдарды әдейі бөлшектеуге жол бермеу мәселесі жаңа кодексте қарастырылуы қажет.

Сауда-саттық заман талабына сай дамуы үшін мөлшерлемесі ойға қонымды әрі рәсімдері қарапайым бөлшек сауда салығын қолдану аясын кеңейту керек.

Салық реформасы аясында «сән-салтанатқа салық» салуды енгізген жөн.

Мұның орта тапқа қатысы жоқ, бұл салық тек аса қымбат жылжымайтын мүлік және автокөлік сатып алған кезде салынады.

Автокөлік сатып алу кезінде төленетін алым-салық мәселесіне жеке тоқталайын.

Кейбір жақын шетелдерден әкелінген автокөліктерге қатысты түйткілдер баршаға мәлім.

Заң аясынан тыс қалып отырған мұндай көліктер қоғамдық қауіпсіздікке қатер төндіруде.

Заңсыз көлік әкелетін амал-тәсілдің бәріне тосқауыл қою үшін батыл шаралар қабылдау қажет.

Ал биылғы 1 қыркүйекке дейін елге әкелінген автокөліктерге қатысты ахуалды реттеу керек.

Оларды заңдастыру мақсатында утилизация және алғашқы тіркеу үшін төленетін қаржы көлемін 200-250 мың теңгеден асырмай, бәріне бірдей және бір реттік алым алуды ұсынамын.

Бұл – іздеу салынбаған және кеден рәсімдерінен өткен көліктерге ғана қатысты шара.

Төртінші. Салық саясатының тиімді болуы кеден жұмысының ашықтығына тығыз байланысты.

Салық және кеден саласындағы ақпараттық жүйелерді

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ КЕМЕЛҰЛЫ ТОҚАЕВТЫҢ ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНА ЖОЛДАУЫ

ӘДІЛЕТТІ МЕМЛЕКЕТ. БІРТҰТАС ҰЛТ. БЕРЕКЕЛІ ҚОҒАМ

толық біріктіру ісін аяқтау маңызды.

Келесі мәселе.

Тексерушілердің тым көптігі. Олардың теріс әсер еткені белгілі.

Сондықтан, шекараға интеграцияланған кедендік бақылау тәсілін енгізу қажет.

Кедендік рәсімдеу орталықтары «бір терезе» қағидаты бойынша жұмыс істеуге тиіс.

Бесінші. Біз «көрге қарай көсілу» қажет екенін ұмытпауымыз керек.

Бюджет саясатына реформа жасалады. Ақырғы нәтижені деп басуымыз керек.

Бюджет кодексінде шекті нормативтер бекітіледі.

Оны бюджетті жоспарлау және орындау кезінде міндетті түрде ұстану қажет.

Ұлттық қордың қаржысын тиімсіз жұмсау тоқтатылады. Бұл – өте өзекті мәселе.

Қордың қаражатын аса қажет инфрақұрылымды дамытуға және еліміз үшін маңызы зор жобаларды қаржыландыруға жұмсаймыз.

Бюджет үдерістерін барынша жеңілдету қажет.

Мемлекеттік органдардың игерілмеген қаражатты келесі жылға қалдыруына мүмкіндік беру керек.

Сол арқылы олар ақшаны бюджетке қайтарудың тиімсіз тәртібінен құтылады.

Сонымен бірге, бюджетке қатысты тәуекелдерді басқару жүйесін іске қосу керек.

Бұл жүйе квазимемлекеттік секторды да қамтуға тиіс.

Біз салық түсімін өңірлердің өзіне бере бастадық. Бұл жұмысты жалғастыру қажет.

«Халық қатысатын бюджет» жобасы тиімді іске асырылып жатыр.

Оның ауқымын кеңейтіп, жобаға аудандық маңызы бар қалалар мен ауылдарды тарту керек.

Тұрғын-үй коммуналдық шаруашылығы қаржысының кемінде 10 пайызы қайда жұмсалатынын қоғамның өзі айқындауға тиіс.

Осы айтылған мәселелерді тиімді жүзеге асыру үшін жаңа Бюджет кодексін қабылдау қажет.

Алтыншы. Кәсіпкерлікті жүйелі түрде қолдау.

Бұл жұмыста бәрін басынан бастап реттеу керек.

Тапсырма екі жылдан бері орындалмай келеді.

Жүздеген, тіпті мыңдаған заңнамалық құжат пен нұсқаулықты қайта-қайта түзете бергеннен ештеңе шықпайды.

Оның орнына ықшам әрі түсінікті жаңа ережелерді бекіткен жөн.

Мұндай тәсілді 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап толық енгізу қажет.

Келесі мәселе.

Мемлекет қаржылай қолдау жасаған кезде бәсекеге қабілетті шағын және орта бизнес өкілдеріне баса мән береді.

Еңбекақы төлеу қорын көбейткен және салық төлемдерін

арттырған кәсіпорындарға қолдау көрсетіледі.

Бұл – негізгі талап. Сонымен қатар, мемлекеттен көмек алатын бизнес өкілдерін анықтайтын автоматты жүйе енгізіледі.

Мемлекеттік сатып алудың мүлде жаңа жүйесі жасалады. Бағаның төмен болуы ғана емес, тауарлар мен қызметтердің сапасы басты назарда болады.

Мемлекеттік және квазимемлекеттік сатып алуды бірыңғай платформаға көшіру қажет.

Осының бәрін жүзеге асыру үшін «Мемлекеттік сатып алу туралы» жаңа заң қабылдануға тиіс.

Жетінші. Мемлекет пен жекеменшік серіктестігінің жаңа үлгісіне көшу керек.

Қазір көптеген жоба кейбір кәсіпкерлер мен шенеуніктердің майшелпегіне айналды.

Келісім-шарттар ашық және конкурстық негізде жасалуға тиіс.

Осы мақсатта тиісті заң қабылдау қажет.

Сегізінші. Несие ресурстарының тапшылығы отандық бизнес үшін үлкен проблема болып отыр.

Қазақстанда шағын және орта бизнесті қаржыландыру үшін 42 миллиард долларға жуық қаражат жетіспейді.

Сөйте тұра, банктерде триллиондаған теңге қаржы іс жүзінде экономикаға еш пайдасын тигізбей босқа жатыр.

Ұлттық банк, Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі, Үкімет бірлесіп, нақты секторды тұрақты әрі қолжетімді несиенен қамтамасыз ететін нақты шешімдер қабылдауға тиіс.

Ұлттық банк қазіргі ахуалдың өте күрделі екенін ескере отырып, барынша икемді қимылдауы, тіпті тапқырлық танытуы керек.

Шетелдерде бұған қатысты оң тәжірибелер бар.

Тоғызыншы. Өнім өндіру үшін, ең алдымен, жер керек.

Жері жоқ адам бизнеспен айналыса алмайды.

Кәсіпкерлерге жер телімдерін ашық әрі жедел бөлудің тиімді тәсілдері айқындалуға тиіс. Оны жыл соңына дейін әзірлеу керек.

Әрбір аймақ пен елді мекенде бос жатқан немесе мақсатына сай игерілмеген жердің бар-жоғын анықтау қажет.

Бұл ақпаратты бизнес өкілдері білуге тиіс.

Аталған шаралар кәсіпкерлердің ғана емес, жалпы экономиканың бәсекеге қабілетін арттыра түсетіні анық.

ЕКІНШІ БАҒДАР. НАҚТЫ СЕКТОРДЫ ДАМУ.

Ең алдымен, жер қойнауын игеру ісіне инвестиция тарту үшін заңнаманы және рәсімдерді барынша жеңілдету керек.

Геологиялық ақпарат туралы бірыңғай мәліметтер банкі құру жұмысын аяқтау қажет.

Үкіметке индустрия және жер қойнауын игеру салаларының инвестициялық тартымдылығын арттыруды тапсырамын.

Былтыр менің тапсырмам бойынша барлық арнайы экономикалық аймақтың тиімділігі бағаланды.

Соның нәтижесінде түйткілді тұстарды анықтап, тың тәсілдерді ойластырдық.

Енді арнайы экономикалық аймақтарды дамыту үшін мүлде басқа саясатқа көшкен жөн.

Қазіргі таңда шетел компаниялары Қазақстанға көше бастады. Сондықтан бұл мәселе тіпті өзекті болып отыр.

Арнайы экономикалық аймақтарға инвестициялық жеңілдіктерді саралап беру керек.

Неғұрлым көп ақша салсаң, соғұрлым көп жеңілдік аласың деген ұстаным басты қағида болуы қажет.

Жұмыс істейтін саласы негізгі бағыт болмаса да, маңызды индустриялық жобаларды жүзеге асыратын инвесторлар бар.

Оларға салық және кеден жеңілдіктерін ұсынбай-ақ, жер телімдерін беруге болады.

Барлық инвестициялық міндеттемесін адал орындайтын кәсіпорындар да бар.

Оларға арнайы экономикалық аймақтан жер телімін жеке меншікке беру мәселесін шешу қажет.

Жалпы, инвестиция тарту жұмысын жүйелі жүргізу керек.

Бұл – Үкіметтің алдында тұрған басты міндеттің бірі.

Келесі мәселе. Бұған дейін айтылғандай, мемлекет өзінің экономикаға араласуын біртіндеп азайта береді.

«Самұрық-Қазына» қоры экономиканың басты салаларына бақылау жасауға ғана жеткілікті ықпалы бар мажоритарлы инвесторға айналады.

Қордың басқа активтері мен акцияларын жекешлендіру керек. Оны жүзеге асыруға «Халықтық IPO» тәсілін де қолдануға болады.

«Самұрық-Қазына» қоры жеке инвесторлар дербес жүзеге асыра алмайтын аса маңызды жобаларға инвестор ретінде қатыса алады. Мұндай жобаларды Президент анықтайды.

Келесі мәселе – еліміздің транзиттік қуатын арттыру.

Қазақстан қазіргі геосаяси жағдайда Азия-Еуропа арасындағы аса маңызды құрлық дәлізі болып отыр.

Біз бұл мүмкіндікті толық пайдаланып, әлемдік маңызы бар көлік-тасымал торабына айналуымыз керек.

Еліміз осы салада ірі жобаларды жүзеге асыра бастады.

Атап айтқанда, Ақтауда контейнер хабы құрылып жатыр.

Транскаспий дәлізі дамып келеді.

Осы жұмыстарға әлемдегі үздік логистика компаниялары тартылады.

«Қазақстан темір жолы» компаниясы толыққанды транзиттік-логистикалық корпорация болып қайта құрылады.

Автожол құрылысына, соның ішінде жергілікті жолдардың сапасына баса мән беру керек.

Бюджеттен қыруар қаржы бөлінсе де, бұл мәселе әлі шешімін таппай отыр.

Мен 2025 жылға дейін жергілікті жолдардың кемінде 95 пайызын жақсарту жөнінде тапсырма бердім.

Үкімет бұл мәселені тікелей бақылауға алсын.

Жол құрылысындағы заңсыздықтарды анықтау қажет. Бұл жұмыстан нақты нәтиже шығару керек.

Біз де әлі күнге дейін битум тапшы.

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ КЕМЕЛҰЛЫ ТОҚАЕВТЫҢ ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНА ЖОЛДАУЫ

ӘДІЛЕТТІ МЕМЛЕКЕТ. БІРТҰТАС ҰЛТ. БЕРЕКЕЛІ ҚОҒАМ

Бұл – ірі көлемде мұнай өндіретін ел үшін, тіпті, ұят жағдай. Үкімет осы мәселені түбегейлі шешуге тиіс.

Жалпы, ашығын айтуымыз керек, Үкіметтің жұмысында қайта-қайта олқылықтар болып жатыр.

Біресе жанар-жағармай, біресе шекер жетіспейді.

Осының бәрі Үкіметтің нақты шешім қабылдауға келгенде өте бау қимылдап, батыл қадам жасай алмауынан болып отыр.

Мұндай жағдайға азаматтардың да көңілі толмайды. Әрине, бұл – орынды.

Сондықтан, дәл осылай жалғаса берсе, тағы да нақты кадрлық шешімдер қабылдауға тура келеді.

Келесі мәселе.

Ұлттық экономика құрылымында құрылыс секторы маңызды орынға ие.

Осы сала ішкі жалпы өнімнің 5-6 пайызын береді.

Жанама салалар қосылса, бұл көрсеткіш одан да көп.

Бүгінде Қазақстандағы сәулет-құрылыс қызметін реттейтін 2,5 мыңнан астам құжат бар.

Бұл жүйе әбден қағазбастылыққа көмілген. Жемқорлық аз емес.

Ескі құрылыс стандарттары мен нормалары әлі де қолданылады.

Сондықтан Үкіметке мүлдем жаңа құжат – Қала құрылысы кодексін қабылдауды тапсырамын.

Әрбір қаланың жер телімдері мен коммуналдық желілердің схемасы көрсетілген функционалды интерактивті картасын жасау керек.

Жер кадастрында өнеркәсіптік мақсатқа арналған жер телімдерінің картасын қолданыстағы көлік және коммуникация инфрақұрылымының схемаларымен толықтырып отыру қажет.

Ауыл шаруашылығын дамыту – негізгі проблеманың бірі.

Осы саладағы ахуал еліміздің азық-түлік қауіпсіздігіне тікелей әсер етеді.

Еліміздің ауыл шаруашылығы өнімдерінің көлемін және оның қосымша құнын арттыру қажет.

Бұл – стратегиялық міндет. Қазір тек бидай мен мал сатып отыратын заман емес.

Үкімет агроөнеркәсіп саласын субсидиялаудың ұзақ мерзімге арналған жаңа тәсілдерін әзірлеуге тиіс.

Бюджет қаражатының қайтарымы болуы керек.

Мемлекет қаржыны оңды-солды шашып, ысырап етуге жол бермейді.

Субсидия бөлуге және оның жұмсалыуына жүргізілетін бақылауды күшейту керек.

Шаруалардың өзара жұымдасуы ауыл шаруашылығын дамытуға жол ашып отыр.

Біз осындай пилоттық жобаны жүзеге асырдық.

Оған қатысқан ауылшаруашылық кооперативтерінің егіні екі есе артық өнім берген.

Ал мал басы шамамен 25 пайызға көбейген.

Әр өңірдің ерекшелігін ескере отырып, оң тәжірибені бүкіл елге біртіндеп тарату қажет.

Бұл салада озық технологиялар тапшы.

Қазір ауыл шаруашылығына арналған жер туралы толыққанды ақпарат жоқ.

Жердің құнары, су ресурсы мен суару жүйесі және оның жолдары жайлы мәліметтер жан-жақта шашырап жатыр.

Цифрлық платформа осының бәрін бір жерге жинақтайды.

Тұтастай алғанда, еліміздің агроөнеркәсіп кешені келесі жылдан бастап жаңа әрі тұрақты ереже бойынша жұмыс істеуі қажет.

Игерілмей жатқан жерді қайтарып алу жөніндегі комиссияның қызметіне жеке тоқталғым келеді.

Комиссия жұмысының аясында ауыл шаруашылығы мақсатындағы 2,9 миллион гектар жер мемлекетке қайтарылды.

Жылдың соңына дейін кемінде 5 миллион гектар жерді қайтарып алу жоспарланып отыр.

Игерілмей жатқан немесе заңсыз берілген жер көлемі 10 миллион гектарға жуықтайды.

Үкімет пен әкімдіктер келесі жылдың соңына дейін осы жерлерге қатысты нақты шешім қабылдауға тиіс.

Қазір жер мәселесін тексеруге жарияланған мораторий де күшін жойды. Бұл қадам жұмысқа оң ықпалын тигізеді деп ойлаймын.

Ел экономикасын тұрақты дамытуға су тапшылығы қатты кедергі болып отыр.

Қазір бұл ұлттық қауіпсіздік мәселесіне айналды.

Сырттан келетін су азайып барады.

Сол судың өзін тиімсіз пайдалану жағдайды одан әрі ұшықтырып отыр.

Судың 40 пайызы құмға сіңіп жатыр.

Бұл салада басқа да түйткілдер аз емес.

Атап айтқанда, инфрақұрылым әбден тозған.

Сондай-ақ автоматтандыру және цифрландыру деңгейі төмен.

Ғылыми негіздеме жоқ, мамандар тапшы.

Бұл мәселелерді шешу үшін Үкімет жанындағы Су кеңесінің жұмысын жандандыру қажет, білімді сарапшыларды жұмысқа тарту керек.

Қажетті мамандарды даярлау үшін бұл саладағы іргелі әрі мықты жоғары оқу орнын анықтаған жөн.

Су саласын дамытудың үш жылдық жобасын әзірлеу керек.

ҮШІНШІ БАҒДАР. ЕЛ БОЛАШАҒЫНА АРНАЛҒАН СТРАТЕГИЯЛЫҚ ИНВЕСТИЦИЯ

Еліміздің басты құндылығы – адам. Бұл – айқын нәрсе.

Сондықтан ұлттық байлықты тең бөлу және баршаға бірдей мүмкіндік беру – реформаның басты мақсаты.

Ұлт саулығы жақсы болса ғана, қоғам орнықты дамиды.

Денсаулық сақтау саласында біраз реформа жүргізілді.

Дегенмен оның жағдайы әлі де мәз емес.

Әрине, жылдар бойы қордаланған түйткілдер бір мезетте шешілмейді.

Сондықтан аса маңызды мәселелерді ретке келтіруге баса мән берген жөн.

Соның бірі – қаржыландыру жүйесі.

Осы салаға қаржының жеткілікті бөлінбеуі қалыпты жағдайға айналған.

Соның кесірінен жұрт сақтандыру жүйесіне қосылса да, медициналық қызмет толық көлемде көрсетілмей отыр.

Бүгінде медициналық көмек мемлекет кепілдік берген және сақтандыру пакеті деп екіге бөлінген.

Ашығын айтсақ, мұндай жүйенің тиімділігі төмен.

Тіпті, сақтандыру моделі тұрақсыз әрі жүйесіз дамуда.

Бұл – үлкен олқылық.

Ерікті медициналық сақтандыру жүйесін енгізетін уақыт әлдеқашан жетті.

Үкіметке денсаулық сақтау саласын және жалпы әлеуметтік саланы қаржыландыру жүйесін қайта қарауды тапсырамын.

Медициналық инфрақұрылымды кешенді түрде жақсартуға баса назар аудару керек.

Мемлекет пен жекеменшіктің серіктестігін тиімді пайдаланған жөн.

Медицина – инвестиция салуға қолайлы сала. Тек оған дұрыс жағдай жасау қажет.

Мен келесі жылдан бастап ұлттық жобаны жүзеге асыруды тапсырдым.

Бұл құжат, ең алдымен, ауыл тұрғындарының сұранысын қанағаттандыруға арналған. Бүгінде еліміздегі 650 елді мекенде емдеу мекемесі жоқ.

Алдағы екі жылда бұл ауылдарда медициналық және фельдшерлік-акушерлік бөлімшелер салынып, қажетті құрал-жабдықпен толық қамтамасыз етіледі.

Осылайша, мемлекет бір миллионнан астам адамның алғашқы медициналық-санитарлық көмек алуына мүмкіндік жасайды.

Ұлттық жоба аясында 32 аудандық аурухана заманға сай жаңарып, енді ауданаралық көпбейінді мекемеге айналады.

Онда инсульттен емдеу орталықтары, хирургия, жансақтау және оңалту бөлімдері ашылады.

Бұл төрт миллионнан астам адамға көрсетілетін медициналық қызметтің сапасын арттырады.

Сонымен қатар, телемедицина бағытын дамытамыз.

Сол арқылы шалғайда тұратын халыққа сапалы медициналық қызмет көрсетілетін болады.

Денсаулық сақтау саласы бәсекеге қабілетті болуы үшін дәрігерлер дайындау жүйесін жетілдірген жөн.

Медициналық жоғары оқу орындарының жанынан көпбейінді ауруханалар және клиникалар ашылады.

Алдағы үш жылда резидентураға бөлінетін грант саны 70 пайызға көбейеді.

Мұның бәрі ұлт денсаулығын сөз жүзінде емес, іс жүзінде жақсартуға септігін тигізеді.

Келесі маңызды мәселе – білім беру жүйесі туралы.

Бұл сала ұлт сапасын жақсарту ісінде аса маңызды рөл атқарады.

Қазақта «Ел боламын десең, бесігіңді түзе» деген сөз бар. Сондықтан мектепке дейінгі тәрбие жұмысы басты назарда болуы керек.

Алайда бізде екіден алты жасқа дейінгі балалардың жартысынан астамы ғана балабақшаға барады.

Мұндай олқылыққа жол беруге болмайды.

Балаларды балабақшамен қамтамасыз ету мәселесін түпкілікті шешу қажет.

Оған қоса, тәрбиешілердің әлеуметтік мәртебесін арттырып, жалақысын көбейту керек.

Осы саладағы мамандарға қойылатын нақты талаптар бекітілуге тиіс.

Олардың жұмыс жүктемесін де біртіндеп азайтқан жөн.

Өз ісіне адал ұстаздар білім беру саласының дамуына зор үлес қосады.

Сондықтан балабақшаны емес, тәрбиешіні аттестациялау қажет.

Орта білімнің сапасы – табысты ұлт болудың тағы бір маңызды шарты.

Әрбір оқушының білім алып, жан-жақты дамуы үшін қолайлы жағдай жасалуға тиіс. Сол үшін «Жайлы мектеп» ұлттық жобасы қолға алынды.

Біз 2025 жылға дейін 800 мың баланың заманауи мектепте оқуына жағдай жасаймыз.

Осылайша, апатты жағдайдағы және үш ауысыммен оқитын мектеп мәселесін толық шешеміз.

Бұл ауыл және қала мектептерінің айырмашылығын едәуір азайтады.

Жалпы, мектеп салу Үкімет және әкімдіктер үшін басты міндеттің бірі болуы керек.

Жемқорлардың заңсыз тапқан қаржысы олар сотталған соң мемлекетке өтіп, түгелдей мектеп құрылысына жұмсалыуға тиіс.

Үкімет осы бастаманы заң тұрғысынан рәсімдеу туралы шешім қабылдауы керек.

Мектеп формасын барлық оқушыға барынша қолжетімді ету аса маңызды.

Әлеуметтік тұрғыдан әлсіз саналатын кейбір топтағы балаларға оны бюджет есебінен беру қажет деп санаймын.

Мектеп формасына арналған мемлекеттік тапсырысты отандық жеңіл өнеркәсіпті дамытуға бейімдеген жөн.

Жаңа Қазақстанды құру ісінде мұғалімдердің рөлі айрықша екені сөзсіз.

Мемлекетімізде соңғы жылдары ұстаз мамандығының абырой-беделін арттыру үшін көп жұмыс жасалды.

Дегенмен бұл бағытта әлі де біршама өзгерістер қажет.

Педагогикалық жоғары оқу орындарын аккредитациялаудың жаңа стандарты қабылданады.

Сондай-ақ ұстаздардың құзырет аясы айқындалады.

Жаңандық ғылыми-техникалық даму барысын ескерсек, жоғары сыныптарда жаратылыстану-математика пәндерін және ағылшын тілін оқытуды барынша күшейту маңызды.

Қоғамда қазақ және орыс тілін мектепте оқыту мәселесі бойынша пікірталас болып жатыр. Нақты айтқанда: біз қазақ тілін де, орыс тілін де жақсы білетін балаларды тәрбиелеуіміз қажет. Себебі бұл ұрпақтың мүддесі үшін керек. Оқу-ағарту министрлігі популисттердің жетегінде кетпей, балалардың мүддесін қорғауға тиіс. Білімді және бірнеше тілді меңгерген ұрпақ болашаққа сеніммен қадам басады. Біздің күшіміз – жастардың білімінде.

Техникалық және кәсіби білім беретін оқу орындары еңбек нарығының нақты сұранысына бейімделуі және еліміздің жаңа экономикалық бағдарының міндеттеріне сай болуы керек.

Ата-аналар мен оқушылар алған білімнің және игерген машық-дағдысының сапалы және сұранысқа ие болуы үшін белгілі бір деңгейде жауапты екенін сезінуге тиіс. Сондықтан олармен де үнемі әріптестік қатынас орната білу керек.

Осы мақсатта жеке білім беру ваучерлерін енгізу жоспарланып отыр.

Баланың білім алуына, оның ішінде сыныптан тыс оқуына мемлекет бөлетін қаражат бірыңғай білім беру есепшоттарында жинақталады.

Бір сөзбен айтқанда, мұны балалардың білім алуына инвестиция ретінде жұмсалатын алғашқы мақсатты капиталы деуге болады.

Бұл қадам еліміздің әрбір азаматы үшін бірдей мүмкіндік қағидатын іс жүзінде қолдануға жол ашады.

Жоғары білім саласындағы реформаларды да осы бағытта жүзеге асырған жөн.

Отандық жоғары оқу орындарының білім сапасы артқан сайын ондағы оқу ақысы да өсе түседі.

Сондықтан мемлекет ұлттық бірыңғай тестілеудің нәтижесіне және басқа да қорсеткіштерге байланысты білім беру гранттарын әртүрлі деңгейде бөлуді жоспарлап отыр. Оның көлемі 30-дан 100 пайыз аралығында болады.

Білім алуға жылдық өсімі 2-3 пайыз болатын жеңілдетілген несие де беріледі.

Бұл шаралар жоғары білімнің қолжетімділігін арттырып қана қоймай, қоғамда әріптестік және өзара жауапкершілік қағидатын нығайта түседі.

Келесі маңызды мәселе – студенттерді жатақханамен қамтамасыз ету.

Бұл түйткілді шешу үшін жоғары оқу орындарымен және құрылыс компанияларымен мемлекеттік-жекеменшік серіктестік орнату тәсілін барынша енгізу керек.

Сондай-ақ, барлық мәселенің шешімін табуды мемлекеттің мойнына ілу дұрыс емес деп санаймын.

Сол себепті мемлекеттен қаражат алу үшін жекеменшік жоғары оқу орындарының жатақханасы болу шарт.

Әрине, мұны оқу орындарынан біртіндеп талап еткен жөн. Студенттердің жекелеген, әлеуметтік тұрғыдан аз қамтылған санаттары үшін пәтер жалдауға кететін шығынын субсидиялау мүмкіндігін де қарастыруға болады.

Жоғары оқу орындары жанындағы эндаумент-қорлар білім беру экожүйесін дамытудың негізгі буынына айналуға тиіс.

Мақсатты капиталдың мұндай қорлары әлемдегі озық университеттерде ғылымды және инновацияны қаржыландырудың өзегі саналады.

Еңбекақыны нарықтағы жағдайға сай өсіру – халықтың әлауқатын арттырудың басты факторы.

Мемлекет ең төменгі жалақыны айқындаудың жаңа тәсілін енгізеді. Бұл әдіс оның мөлшерін біртіндеп ұлғайтуға мүмкіндік береді.

Мен ең төменгі жалақы деңгейін 60 мың теңгеден 70 мың

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ КЕМЕЛҰЛЫ ТОҚАЕВТЫҢ ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНА ЖОЛДАУЫ

ӘДІЛЕТТІ МЕМЛЕКЕТ. БІРТҰТАС ҰЛТ. БЕРЕКЕЛІ ҚОҒАМ

теңгеге дейін көтеру туралы шешім қабылдадым. Бұл шешім 1,8 миллион азаматтың табысына тікелей әсер етеді.

Біз зейнетақы жүйесін де қайта жаңғыртамыз. Зейнетақының ең төменгі базалық мөлшерлемесін біртіндеп ең төменгі күнкөріс деңгейінің 70 пайызына, ал жоғарғы шегін 120 пайызына жеткізу қажет.

Бұған дейін қабылданған шешімдермен бірге бұл қадам 2025 жылға қарай жиынтық зейнетақы мөлшерін орташа алғанда 27 пайызға көбейтеді.

Сондай-ақ, әлеуметтің талап-тілегін ескере отырып, әйелдердің зейнет жасын 2028 жылға дейін 61 жас деңгейінде қалдырамыз.

Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының тиімді инвестициялық стратегиясын әзірлеу қажет.

Бұл жұмысқа іскерлік абырой-беделі мен кәсіби біліктілігі жоғары мамандары бар жеке компанияларды тартуға болады.

Әлеуметтік қамсыздандыру жүйесіне де өзгеріс енгізу керек.

Біз 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап бала күтімі үшін төлемақы төлеу мерзімін сәби бір жарым жасқа толғанға дейін ұзартамыз.

Балалардың ең маңызды шағында – сәби кезінде ата-аналары жанында көбірек болады.

Әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушыларға жұмыссыз қалғаны үшін төленетін төлемақы орташа айлық табысының 45 пайызына дейін көбейтіледі.

Бұл қадам осындай жағдайға тап болған жандарға септігін тигізіп, қызметке тезірек оралуына мүмкіндік береді.

Атаулы әлеуметтік көмектің бірыңғай жүйесін құру азаматтардың әл-ауқатын жақсарту ісіндегі маңызды қадамның бірі болмақ.

2023 жылдан бастап, Отбасының цифрлық картасы және Әлеуметтік әмиян сияқты тәсілдерді енгізу жоспарланып отыр.

Осы бастамалар аясында мемлекеттік қолдаудың түрлі шаралары біріктіріледі.

Оның бәрі барынша түсінікті, ең бастысы, нақты болады әрі алдын-ала жасалады.

Жастарға жан-жақты қолдау көрсету – мемлекетіміздің басты міндетінің бірі.

Еңбекпен қамтитын түрлі шаралар арқылы келесі жылы 100 мың жасқа жұмыс беруіміз керек.

Жастардың кәсіпкерлік бастамаларына қолдау көрсетіле бермек.

Оларға жеңілдетілген тәртіппен жылдық өсімі 2,5 пайыз болатын шағын несие беріледі.

Бұл шаралар қоғамның барынша үйлесімді әрі әділетті болуына ықпал етеді.

Жалпыхалықтық референдумда қабылданған конституциялық өзгерістер Әділетті Қазақстанның символына айналды.

Біз Ата заңымызда жер мен табиғи ресурстар халықтың меншігі деген басты қағидады бекіттік. Бұл – құр сөз емес. Бұл – барлық реформаның арқауы.

Әрбір отбасы еліміз пайдаланып жатқан ұлттық байлықтың игілігін көруі керек.

Сондықтан мен жариялаған Балалар жылының аясында «Ұлттық қор – балаларға» атты мүлде жаңа бағдарламаны жүзеге асыру өте маңызды деп санаймын.

Ұлттық қордың жыл сайынғы инвестициялық табысының 50 пайызын балалардың арнаулы жинақтаушы есепшотына аударуды ұсынамын.

Қаржы әр бала 18 жасқа толғанға дейін аударылып тұрады, оны мерзімінен бұрын есепшоттан шығарып алуға болмайды.

Жинақталған қаржы балалар көмектесу жасына толғаннан кейін олардың баспана немесе білім алуына жұмсалатын болады.

Бұл қаражат өскелең ұрпақтың үлкен өмірге қадам басуына мүмкіндік береді.

Қор, шын мәнінде, ұлттық мәртебеге ие болып, халқымыздың игілігіне қызмет етеді.

Бастаманы мұқият әзірлеу қажеттігін ескере отырып, жобаны 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап іске қосуды тапсырамын.

«Самұрық-Қазына» қоры таза пайдасының кемінде 7 пайызын «Қазақстан халқына» қоғамдық қорына аударатын болады.

Бұл – Жаңа Қазақстанның сипатына сай келетін маңызды бастама.

Сондай-ақ табысы мол кәсіпкерлер мен азаматтар қорға демеушілік көрсете береді деп сенемін.

Жалпы, адам әлеуетін дамыту – маңызды мәселенің бірі. Осы орайда, шетелден дарынды жандарды елге тарту қажет.

Әсіресе, шығармашылық және кәсіпкерлік салада жетістікке жеткен азаматтарды шақыру керек.

Мен тиімді көші-қон саясаты туралы айтып отырмын.

Сұранысқа ие болып отырған және жоғары білікті мамандардың тапшылығын азайту қажет.

Ғылым, денсаулық сақтау, өндіріс, IT салаларының білікті мамандарына жеңілдік жасалады.

Мемлекет оларға елімізде тұрақты тұру үшін виза береді.

Шетел кәсіпкерлері он жылға виза рәсімдеп, Қазақстанда тұруға мүмкіндік алады.

Бірақ олар экономикамызға 300 мың доллардан астам инвестиция салуы қажет.

Қандастардың көшіп келуіне және ішкі миграцияға қатысты саясат түбегейлі өзгереді.

Бұл орайда, демографиялық және экономикалық үрдістерді ескеру керек.

Сондай-ақ жалпыұлттық мүддені басшылыққа алу өте маңызды.

Қуатты ұлттың діңгегі – халық. Ең бастысы, азаматтарымыздың денсаулығы мықты, білімі терең болуы керек.

Кәсібилік пен еңбекқорлық қоғамымызда ең жоғары орында тұруы керек.

Тағы да қайталап айтамын.

Елімізде еңбекқор адам, кәсіби маман ең сыйлы адам болуға тиіс.

Осындай азаматтар мемлекетімізді дамытады.

Мен Ұлттық құрылтайда және «Жастар рухының» съезінде бұған арнайы тоқталдым.

Біз қарапайым еңбек адамына құрмет көрсетуіміз керек.

Қандай кәсіппен айналыссаң да, оны сапалы атқару маңызды.

Жастар нақты бір мамандықтың қыр-сырын жетік білуге ұмтылғаны жөн.

Өз саласының шеберіне әрдайым сұраныс болады.

Өскелең ұрпақ Қазақстанда ғана емес, өзге елдерде бәсекеге қабілетті болуы керек.

Көрші мемлекеттің азаматтары шетелге барып, жұмыс талғамай еңбек етіп жатыр. Олар біздің елде де өте жақсы табыс тауып жүр.

Шын мәнінде, ең бастысы – адал еңбек.

Біз мұны жете түсінетін ұрпақ тәрбиелеуге тиіспіз.

Идеология жұмысында осыған баса мән берген жөн.

ТӨРТІНШІ БАҒДАР. МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУ ІСІН

ҚАЙТА ЖАҢҒЫРТУ

Экономиканы түбегейлі реформалау үшін мемлекеттік басқару жүйесіне серпіліс қажет.

Жұрт бос сөзден, жарқын болашақ туралы жалынды ұрандардан жалықты.

Халық мемлекеттік органдардың өз уәдесін қағаз бетінде емес, іс жүзінде орындағанын қалайды.

Саяси қызметшілердің жеке жауапкершілігін арттыра отырып, мемлекеттік басқару жүйесін орталықсыздандыруға баса мән беру керек.

Үкіметтің кейбір құзыреттерін министрліктерге берген жөн.

Нақты бір саладағы саясатқа «ұжымдасқан кабинет» емес, нақты бір министр жауап беруге тиіс.

Үкімет салааралық мәселелерді шешумен шұғылдануы қажет.

Премьер-Министр Кеңесінің мемлекеттік басқару ісінің үздік стандарттарына сай келетін, ықшамды Үкімет аппараты ретінде қайта құру осы бағыттағы алғашқы қадам болмақ.

Басты мақсат – оның атауын өзгерту емес, нақты реформа жасау.

Біз орталық мекемелерді оңтайландыру арқылы жергілікті атқарушы органдардың өкілеттігін айтарлықтай кеңейтуіміз керек.

Бұл тәсіл қордаланған мәселелерді өңірлерде, ел ішінде шешуге мүмкіндік береді. Жергілікті өзін-өзі басқару мәселелеріне, қоғамдық кеңестердің, пәтер иелері кооперативтері мен мұлік иелері бірлестіктерінің қызметін өзгертуге айрықша назар аудару қажет.

Тұрғын-үйлер мен қала инфрақұрылымын абаттандыру мәселесін қолға алу керек.

Ғимараттардың сыртқы көрінісі және ішкі инфрақұрылымының қызметі азаматтардың көңілінен шықпайды, елімізді шетелдіктердің алдында ыңғайсыз жағдайға қалдырады.

Үкіметке жаңа әкімшілік реформа әзірлеуді тапсырамын.

Оған қоса, мемлекеттік органдардың жұмыс нәтижесін жақсартып, жауапкершілігін арттырған жөн.

Бізге сапалық тұрғыдан жаңа мемлекеттік басқарушылар қажет.

Мемлекеттік қызметшілерді іріктеу және жұмыстан босату жүйесін заман талабын ескере отырып, қайта жасау қажет.

Мемлекеттік қызмет жеке сектордағы кәсіби мамандар үшін барынша ашық болғаны дұрыс.

Кадрлық резервті нығайту керек. Мемлекеттік қызмет істері агенттігі толыққанды стратегиялық HR институтына айналуға тиіс. Үкімет Агенттікпен бірлесіп, бүкіл әлемдегі азаматтарымыздың әлеуетін жұмылдыру үшін арнайы платформаны іске қосуы керек.

Квзимемлекеттік сектордағы басқару ісінің тиімділігін арттыруға айрықша назар аударған жөн. Бұл бағытта нақты жұмыс атқарыла бастады. Соны аяғына дейін жеткізу керек.

Ол үшін «Самұрық-Қазына» қорының жаңа жұмыс үлгісін түпкілікті айқындап алу қажет.

Әлемдегі ең үздік инвестициялық және өндірістік компанияларды үлгі ретінде алу керек. Мемлекеттік активтерді басқару ісі барынша ашық болуға тиіс. Үкімет жыл сайын Ұлттық баяндама әзірлеуді қамтамасыз етеді және оны Парламентке жолдайды.

БЕСІНШІ БАҒДАР. ЗАҢ ЖӘНЕ ТӘРТІП

Қоғамда заң үстемдігі берік орнығып, сот төрелігі әділ атқарылуы қажет.

Осыған орай, қазылар қауымын шұғыл түрде қайта іріктеп, жаңартып жасақтау керек.

Қазылар жоғары білікті, адал, сондай-ақ жемқорлықтан таза болуы қажет.

Ең алдымен, барлық судьялардың мәртебесін теңестірген жөн.

Олар өзінен жоғары тұрған әріптестеріне тәуелді болмауы керек.

Көптеген сот төрағасы лауазымы судья лауазымы болып өзгереді.

Сот төрағасы және Сот алқасының төрағасы лауазымына үміткерді судьялар өздері сайлайтын тәсіл енгізуді ұсынамын.

Жоғарғы Сот судьяларын да сайлау арқылы таңдау тәсілін енгізген жөн.

Ол үшін Президент үміткерлерді баламалы негізде Сенатқа ұсынуы керек.

Аталған салаға мықты заңгерлерді тарту үшін материалдық жағдай жасау қажет.

Судьялардың дербестігін арттыру үшін Жоғарғы сот кеңесінің мәртебесін нығайтқан дұрыс.

Судья болуға үміткерлерді дайындау, біліктілігін көтеру жұмысы Кеңестің құзыретіне беріледі.

Сондай-ақ, олардың шекті жасын ұзарту, өкілеттігін тоқтату мәселесімен де осы мекеме айналысады.

Бұл мемлекеттік орган нақты кадрлық функциялары бар, толыққанды институтқа айналуы керек.

Кадрларды іріктеуден бастап, барлық деңгейдегі соттарды тағайындауға ұсыным беруге дейінгі бүкіл міндет соларға жүктеледі.

Күштік құрылымдар сотқа ықпал Етпеуге тиіс. Бұл – өте маңызды.

Судьяларға әкімшілік қысым көрсететін амал-тәсілдің бәрі жойылуы керек.

Судьялардың қызметіне араласуды шектей отырып, олардың заң бұзғаны үшін жауапкершілігін арттырамыз.

Судьяның өрескел қателік жіберген және күшін жойған әрбір сот актісін Қазылар алқасы тексеруге тиіс.

«Сот төрелігін атқару сапасы» бойынша судьяларды бағалау және жауапкершілікке тарту институтын түбегейлі қайта қараған жөн.

Апелляция институтын реформалау қажет. Істер бірінші сатыдағы сотқа қайтарылмай, нақты мән-маңызы бойынша шешім шығарылуы керек.

Әкімшілік әділеттің қолданылу аясын да кеңейту қажет. Әкімшілік құқық бұзушылықтардың ауқымды бөлігінің және мемлекеттік органдармен арадағы азаматтық-құқықтық даулардың Әкімшілік рәсімдік-процестік кодекспен реттелуі отандық сот төрелігін барынша ізгілендіріп, әділдікке бастайды.

Сонымен бірге, аудандық және облыстық соттар деңгейіндегі сот төрелігінің қолжетімді болу мәселесін пысықтау керек.

Бизнес өкілдері сот алымдарының тым жоғары болуы олардың өз мүддесін қорғауына айтарлықтай кедергі келтіреді деп есептейді. Бұл – орынды пікір.

Сондықтан қазіргідей талап-арызда көрсетілген сомадан алынатын пайыз мөлшерінің орнына мүлтік даулар бойынша ойға қонымды алым мөлшерін белгілеу қажет.

Мемлекеттің сот процесіне қатысуын азайтқан жөн. Мемлекеттік органдар арасындағы сот дауларын да ретке келтіретін кез келді.

Егер екі министрлік заң нормаларын әртүрлі түсінсе, ондай мәселені Үкімет түпкілікті шешуге тиіс.

Дәл осындай тәсілді мемлекеттік органдардың мемлекеттік ұйымдармен арадағы дауларына да қатысты қолдану қажет.

Түрлі өңірде ұқсас істер бойынша әртүрлі шешімдер қабылданатын жайттар жиі кездеседі.

Қазір цифрлық талдау жасайтын құрал әзірленуде. Сол арқылы сот төрелігін атқару ісін біріздендіруге мүмкіндік туады.

Жоғарғы Сот осы интеллектуалды жүйені толық енгізуді тездеткені жөн.

Әрине, сот жүйесін реформалау мұнымен аяқталмайды. Бұл шаруамен мамандар Жоғарғы Соттан тыс айналыса береді.

Осы қадам үдеріске бәсекелік сипат беріп, оны қоғам өкілдері мен тәуелсіз сарапшылар үшін ашық, яғни анағұрлым тиімді етеді.

Келесі мәселе – құқық қорғау органдарын реформалау туралы.

Бұл сала әрдайым қоғамның жіті назарында.

«Қасіретті қаңтар» оқиғасы тәртіп сақшылары үшін нағыз

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ КЕМЕЛҰЛЫ ТОҚАЕВТЫҢ ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНА ЖОЛДАУЫ

ӘДІЛЕТТІ МЕМЛЕКЕТ. БІРТҰТАС ҰЛТ. БЕРЕКЕЛІ ҚОҒАМ

сынақ болды.

Ол кезде арандатушылардың кесірінен шерулер жаппай тәртіпсіздікке ұласты.

Оның ақыры мемлекетке қарсы бүлік шығаруға әкеп соқтырды.

Жұртты арандатушылардың көбі шартты немесе жеңіл жазамен құтылып кетті.

Шын мәнінде, олардың кінәсі әлдеқайда ауыр.

Өйткені жағдайды қасақана ушықтырды.

Соның салдарынан іс насырға шауып, қайғылы оқиғалар болды.

Маған құқық қорғаушылар, адвокаттар қауымдастығының өкілдері бірнеше рет өтініш жолдады.

Олар елді жаппай тәртіпсіздікке үндеген адамдарды қатаң жазалау қажет екенін айтты. Бұл – орынды ұсыныс.

Сондықтан өкілетті органдарға осы мәселені қарастырып, нақты шара қабылдауды тапсырамын.

Біз кез-келген ашық арандатушылыққа және заңсыз іс-әрекетке қатаң тосқауыл қоюымыз керек.

Ел ішіне ірікті салған және заң бұзуға шақырған адамдар қатаң жазадан құтылып кетпейді.

«Саяси плюрализмге ашықпыз, экстремизмнен, қарақшылық пен бұзақылықтан қашықпыз» деген ортақ қағидалар бүкіл қоғамның есіне салғым келеді.

Қасақана арандату басталған жерде, сөз бостандығы мен пікір алуандығы туралы әңгіме қозғаудың өзі артық. Бұл – қоғамның тұрақтылығы мен қауіпсіздігіне нұқсан келтіру, мемлекеттің тұғырын шайқауға әрекеттену деген сөз.

БІЗГЕ ЕЛ БІРЛІГІ АУАДАЙ ҚАЖЕТ.

Ереуілге қатысқандар да, күштік құрылым қызметкерлері де – өз азаматтарымыз.

Олар сот әділ өтеді деп қана емес, қоғам кешірімді болады деп үміттеніп отыр.

Мемлекет қаңтар оқиғасына қатысқан, бірақ ауыр қылмыс жасамаған азаматтардың жазасын жеңілдетті.

Заң бұзғандардың бірқатары кінәсін түсініп, өткен іске өкініп отыр.

Оларға кешіріммен қараған дұрыс деп ойлаймын.

Сондықтан мен қаңтар оқиғасына қатысушыларға бір реттік рақымшылық жариялау туралы шешім қабылдадым.

Рақымшылық жаппай тәртіпсіздікті ұйымдастыруға қатысы бар адамдарға, сондай-ақ, мемлекетке опасыздық жасағаны және билікті күшпен басып алуға әрекеттенгені үшін айыпталғандарға қолданылмайтыны түсінікті.

Сондай-ақ лаңкестік және экстремистік қылмыс жасағандарға, рецидивистерге, жұртты азаптағандарға рақымшылық болмайды.

Біз адамгершілік таныта отырып, осы қайғылы оқиғадан тиісті қорытынды жасаймыз.

Мұндай жағдай енді ешқашан қайталанбайды. Бұған жол бермейміз.

Қаңтар оқиғасы кезінде қаза болған азаматтардың жағдайы төмен отбасыларына материалдық көмек беріледі.

«Қазақстан халқына» қоры да осы игі іске лайықты үлес қоса береді деп ойлаймын.

Біз қаңтар оқиғасынан сабақ алып, қоғамдық қауіпсіздікті едәуір күшейту қажеттігін түсіндік.

Соңғы кезде адам өлтіру, қарақшылық жасау сияқты ауыр қылмыстар көбейіп барады. Аса қатыгездікпен жасалатын мұндай әрекеттер бүкіл қоғамға қатер төндіреді.

Жазаны қатайту, мұндай қылмыс жасағандарды шартты түрде мерзімінен бұрын босатуды доғару арқылы осы қауіпті үрдістің тамырына балта шабу керек.

Отбасылық зорлық-зомбылықты қылмыс санатына жатқызу мәселесі қоғамда көптен бері талқыланып жүр.

Құқық қорғау органдары бұл ұсыныстың дұрыс екеніне күмәнмен қарайды.

Себебі мұндай тұрмыстық жағдайларды анықтау оңай емес, яғни осындай оқиғаларды тергеп-тексеру қиынға соғады. Бұл сөздің де жаны бар.

Бірақ, қалай десек те, отбасылық зорлық-зомбылыққа көз жұма қарауға болмайды.

Отбасында ойран салатындар жазаға тартылмаса, олар одан бетер басынып кетеді. Ал жапа шеккендер мүлдем қорғаусыз қалады.

Мұндай әрекеттер үшін жазаны күшейтетін кез келді деп санаймын.

Зардап шеккен жандар елдің сөзінен немесе біреудің қысым жасауынан қорықпауы қажет.

Сондықтан, полиция қызметкерлері олармен өте мұқият жұмыс жүргізіп, тиісті шараларды қолдануы керек.

Синтетикалық есірткі тұтынатындардың көбеюі ұлт саулығына зор қауіп төндіруде.

Қазіргі ахуал өте күрделі, соңғы үш жылда тәркіленген «синтетиканың» көлемі 10 есе артқан.

Уақыт өткен сайын мұндай есірткі арзан әрі қолжетімді бола бастады.

Нашақорлар оны әлеуметтік желі мен түрлі мессенджер арқылы емін-еркін сатып алып жатыр. Есірткіні, тіпті, үйге әкеп беретіндер бар.

Бұл – аса қауіпті әрі ауқымды әлеуметтік кесел.

Синтетикалық есірткіні өндіруге және таратуға қарсы күрес жалпыұлттық деңгейде жүргізілуге тиіс.

Сондықтан, Нашақорлықпен және есірткі саудасымен күресудің кешенді жоспарын әзірлеу қажет.

Интернет және телефон арқылы жасалатын алаяқтық әрекеттерге айрықша назар аудару керек.

Құқық қорғау органдары мұндай қатерлерді анықтап, қылмыскерлерді құрықтау үшін ақпараттық-сараптама жұмысын күшейтуі керек.

Сондай-ақ, азаматтардың құқықтық және қаржылық сауатын жүйелі түрде арттырған жөн.

Бюджет қаржысын және жалпыұлттық байлықты талан-таражға салатын жемқорлық әрекеттер мен оның астыртын жолдарын ұйымдастырушыларды іздеуге, түпкі амал-тәсілдерін анықтауға барынша күш салу өте маңызды.

Қылмыстық және Қылмыстық-процестік кодекстерді мұқият саралап, ондағы қолданылмайтын немесе сот төрелігіне кедергі келтіретін артық-ауыс нәрсенің бәрінен арылу қажет.

Тиісті түзетулер енгізілгеннен кейін оларды қайта-қайта өзгерте бермеу қажет.

2015 жылдан бері Қылмыстық және Қылмыстық-процестік кодекстерге 1200-ден астам өзгеріс енгізілген.

Уақытша жағдайларға байланысты немесе аясы тар корпоративті мүдделерге бола заңдарды өзгертуге жол берілмеуге тиіс.

Сондықтан, қылмыстық және қылмыстық-процестік заңнаманы түзету құзыретін Әділет министрлігіне беру қажет.

Ол үшін мекеменің кадрлық әлеуетін нығайтып, заң шығару қызметінің сапасын арттыру керек.

ҚҰРМЕТТІ ОТАНДАСТАР!

Біз бүгін алдағы реформалардың бағыт-бағдарын айқындап алдық.

Енді мемлекетімізді және қоғамның барлық саласын жаңғырта түсуге тиіспіз.

Саяси реформалар «Күшті Президент – ықпалды Парламент – есеп беретін Үкімет» формуласымен жүзеге асырылып жатыр. Бұл тұжырым – қоғамымыздың мызғымас тұғыры.

Реформалардың мазмұны жан-жақты толық бермек.

Жалпыұлттық ынтымақты және билік пен қоғамның серіктестігін нығайта береміз.

«Халық үніне құлақ асатын мемлекет» қағидасын ұстану аса маңызды.

Біз қоғамға ірікті салуды емес, елді ізгі мақсатқа жұмылдыруды ойлауымыз керек.

Әділетті Қазақстан идеясының түпкі мәні – осы.

Біздің алдымызда айрықша міндет тұр.

Бұл – еліміздің егемендігін және жеріміздің тұтастығын сақтап қалу.

Елдігімізді қорғаудың ең басты жолы – берекелі бірлік.

Бұдан басқа жол жоқ.

Ел бірлігі қашанда ең басты құндылық саналған.

Қазір оның өзектілігі арта түсті.

Халқымыз татулық пен тұрақтылыққа ерекше мән берген.

Оны бәрінен биік қойған.

Біз дәл осы кезде бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығара білуіміз керек.

ҚҰРМЕТТІ ПАРЛАМЕНТ ДЕПУТТАРЫ!

Қадірлі отандастар!

Мемлекетіміздің болашағына тікелей қатысы бар ой-пікірлерімді ортаға салғым келеді.

Қазіргі геосаяси жағдайда біз мемлекеттілігімізді біртіндеп нығайтып, реформалар мен жаңару бағдарын нық ұстануымыз қажет.

Біз барынша мұқият әрекет жасап, еліміздің ұзақ мерзімді мүддесіне сай жұмыс жүргізуіміз керек.

Реформалардың қазіргі қарқынын сақтау, саяси мәселелердің бәрін кейінге қалдырмай шешу аса маңызды.

Ол үшін алдағы сайлау кезеңдерін тиімді жоспарлау қажет.

Президенттің кезекті сайлауы 2024 жылы, ал Парламент сайлауы 2025 жылы өтуге тиіс екенін баршаңыз білесіздер.

Жаңа стратегияға сәйкес басты мемлекеттік институттарды кешенді түрде қайта жаңғыртуға кірісу қажет деп санаймын.

Бұл қадам бізге әр азаматымыздың әл-ауқатын арттыру және бүкіл елімізді өркендету жолындағы ортақ жұмысты жандандыруға мүмкіндік береді.

Билік өзінің жоспарын қоғамнан жасырын ұстайтын саяси дәстүрден арылуымыз керек.

Сондықтан мен бүгін алдағы сайлау науқандарының кестесін барша халыққа жариялағым келеді.

Мен биылғы күзде кезектен тыс Президент сайлауын өткізуді ұсынамын.

Әділетті Қазақстанды құру жолында түбегейлі және жан-жақты реформаларды табысты жүзеге асыру үшін халықтың жаңа сенім мандаты қажет.

Мен үшін мемлекет мүддесі бәрінен биік. Сондықтан мен өкілеттік мерзімімді қысқартуға және кезектен тыс Президент сайлауына баруға дайынмын.

Сондай-ақ мен көп ойланып, Президент өкілеттігі

мерзімдерінің санын және ұзақтығын қайта қарау қажет деген байламға келдім.

Президент мандатын ұзақтығы 7 жылдық бір мерзіммен шектеуді ұсынамын. Бірақ қайта сайлануға тыйым салынады.

Бұл бастаманың негізі қандай?

Бір жағынан, 7 жыл – кез-келген ауқымды бағдарламаны жүзеге асыру үшін жеткілікті кезең.

Екінші жағынан, Президент мандатын бір мерзіммен шектеу Мемлекет басшысының жалпыұлттық дамудың стратегиялық міндеттерін шешуге барынша жұмылуын қамтамасыз етеді.

Тіршілік тоқтамайды, жаһандық үдерістер мен ел ішіндегі қоғамдық дамудың қарқыны күн өткен сайын артып келеді.

Мен ұсынып отырған конституциялық жаңалық билікті монополизациялау қаупін айтарлықтай азайтады.

Дәл осы себепті мен президентті бір мерзімге ғана сайлау нормасын енгізуді ұсынып отырмын.

Біз билікті жасақтаудың және оның қызметін қамтамасыз етудің өркениетті қағидаларын бекітуге тиіспіз.

Жаңа президенттік жүйе саяси тұрақтылықты нығайтып, қоғамдық құрылыстың қазақстандық үлгісін орнықтырады.

Президентті бір мерзімге ғана сайлау нормасын сайлаудан кейін Парламенттің қарауына ұсынамын.

Парламент оң шешім қабылдаса, Отанымызда жаңа саяси дәуір басталады.

Елімізді саяси жаңғырту үдерісінде парламентаризмді дамыту ісі айрықша орын алады.

Жаңарған Ата заңымыз әділ әрі ашық ережелері бар саяси жүйенің мүлде жаңа стандарттарын енгізеді.

Саяси партияларды тіркеу рәсімі айтарлықтай жеңілдетілді.

Парламент пен мәслихаттарды партиялық тізім және бір мандатты округ бойынша жасақтаудың тиімді тәсілдері іске қосылады.

Жалпы, конституциялық реформада көзделген институционалдық өзгерістің бәрін осы жылдың соңына дейін заңмен бекітіп, аяқтау қажет.

Бұл өзгерістер саяси партиялардың санын арттырады, саяси бәсекені күшейтеді, халық қалаулыларының жаңа легі пайда болуына септігін тигізеді.

Ескі тәсіл бойынша сайланған биліктің өкілді органдарының кезектен тыс сайлау науқаны арқылы жаңаруы заңдылық.

Сондықтан Мәжілістің және барлық деңгейдегі мәслихаттардың сайлауын келесі жылдың бірінші жартысында өткізуді ұсынамын.

Біз көпшіліктің мүддесін білдіретін депутаттардың жаңа құрамын жасақтаймыз.

Бұл қадам мәслихаттар мен Парламент жұмысының тиімділігін арттырады сөзсіз.

Болашақта Үкімет құрамына сайлаушылардың басым көпшілігінің дауысын алған саяси күштердің ғана емес, Парламенттегі басқа да партиялардың өкілдері кіруі мүмкін.

Мұндай тәсіл атқарушы билікке бүкіл қоғамның талап-тілегін ескеретін тиімді шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді.

Сонымен, биыл Президент сайлауы, келесі жылы Мәжіліс және мәслихат депутаттарының сайлауы өтеді. Содан кейін Үкімет құрамы жасақталады.

Соның нәтижесінде 2023 жылдың ортасында Президент, Парламент, Үкімет сияқты негізгі саяси институттардың бәрі қайта жаңғырып, жаңарады.

Біз ашық бәсекелестік орныққан және бәріне тең мүмкіндік берілетін Әділетті Қазақстанды құрып жатырмыз.

Ауқымды саяси өзгерістерді ашықтық, әділдік және өзара сенім арқылы жүзеге асыру аса маңызды.

Жаңа сайлау науқанының мерзімдерін және оның ретін елге ашық жариялау шешім қабылдау кезіндегі ашықтық қағидаларына сай келеді.

Осы қадамның бәрі біздің «Күшті Президент – ықпалды Парламент – есеп беретін Үкімет» атты басты формуламызды біртіндеп нақты мән-мазмұнмен байыта түседі.

Біздің бүгінгі бастамаларымыз Қазақстанның болашағын айқындайды.

Біз күн сайын ескі мен жаңаның, тоқырау мен дамудың арасынан таңдау жасаймыз.

Баршаңызды ұлт мүддесі үшін ұйысуға шақырамын.

Бәріміз бірлігімізді бекемдей білсек, ешқашан әділдіктен аттамасақ, берекелі ел боламыз.

Әділетті Қазақстанды құру ісі енді ғана басталды.

Алдағы жолдың қиындығы көп. Бұл бағдарымыз ешқашан өзгермейді, ішкі және сыртқы ахуал қандай болса да жалғаса береді.

Қол қусырып отыратындар мен қасақана кедергі жасайтындарға орын жоқ.

Біз таңдаған жолымыздан айнымаймыз!

Ендеше Әділетті Қазақстанды бірге құрайық!

Қасиетті Отанымызды бірге өркендетейік, ағайын!

Ақорда, 1 қыркүйек, 2022 жыл

2022 жылғы қыркүйекте аудандық мәслихаттың хатшысымен, облыстық және аудандық мәслихаттың депутаттарымен азаматтарды қабылдау КЕСТЕСІ

№ р/с	Қабылдауды жүргізген тұлғаның тегі, аты-жөні, лауазымы, жұмыс орны	Қабылдау күні
1	Ерлан Сапарбекұлы Алпысов — облыстық мәслихаттың депутаты, «Племзавод Алабота» ЖШС-нің басшысы	7 қыркүйек
2	Диана Еслямбекқызы Ысқақова — аудандық мәслихаттың депутаты, «№ 1 Чкалов орта мектебі» КММ-нің педагог-психологы	1 қыркүйек
3	Руслан Елшібайұлы Егінбаев — аудандық мәслихаттың депутаты, «Престиж Агро» ЖШС-нің директоры	5 қыркүйек
4	Айгүл Бағдатқызы Әбдірахманова — аудандық мәслихаттың депутаты, «ЗИМ-Экспорт» ЖШС-нің директоры	6 қыркүйек
5	Бауыржан Маратұлы Мергасимов — аудандық мәслихаттың депутаты, «Дарига» ЖК басшысы	8 қыркүйек
6	Гүлнұр Өмірбайқызы Батаева — аудандық мәслихаттың депутаты, Тайынша ауданының білім бөлімінің әдіскері	12 қыркүйек
7	Николай Николаевич Трифонов — аудандық мәслихаттың депутаты, «ТайыншаКоммунСервис» ЖШС-нің директоры	13 қыркүйек
8	Данияр Келденбекұлы Жақыпов — аудандық мәслихаттың депутаты, «Данияр-Бидай» ЖШС-нің менеджері	15 қыркүйек
9	Виктор Иванович Рудницкий — аудандық мәслихаттың депутаты, «Тахтаброд-ТМ» ЖШС-нің бас директоры	21 қыркүйек
10	Айгүл Ботақызы Мұхаметғалиева — аудандық мәслихаттың депутаты, «Тайынша қаласының № 4 орта мектебі» КММ-нің директоры	23 қыркүйек
11	Александр Владимирович Кершис — аудандық мәслихаттың депутаты, ДЭУ-65 бастығы	26 қыркүйек
12	Батес Латиф — аудандық мәслихаттың депутаты, «Тайынша КБАА» ШЖҚ-дағы КМК-ның директордың медициналық қызмет сапасын бақылау жөніндегі орынбасары	28 қыркүйек
13	Сәрсенбай Мұратұлы Бекшенов — аудандық мәслихаттың депутаты, Тайынша ауданы мәслихатының хатшысы	30 қыркүйек

Аудандық мәслихат депутаттарының қабылдау орны: Тайынша қаласы, Центральный Ғұрылысы, 3 «А», «АМАНАТ» партиясы аудандық филиалының қоғамдық қабылдауы.

Аудандық мәслихат депутаттарының қабылдау уақыты: 11.00-ден 13.00-ге дейін.

Мына телефондар арқылы қабылдауға алдын-ала жазылуға болады: аудандық мәслихат — 23072, «АМАНАТ» партиясының аудандық филиалы — 22047.

* * * * *

Өңірлік штаб отырысы

Облыс әкімінің орынбасары Д.Ж.Жандарбектің төрағалығымен міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруды жүзеге асыру бойынша облыстық штаб отырысы өтті.

Штаб жұмысы барысында 2022 жылдың бірінші жартыжылдығының қорытындысы бойынша Солтүстік Қазақстан облысында міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруды іске асыру барысы туралы мәселелер қаралды.

2017 жылдан бастап 2022 жылдың маусымына дейінгі кезеңде Солтүстік Қазақстан облысы бойынша аударымдар мен жарналар түсімдерінің жалпы сомасы 28,4 млрд теңгені немесе ҚР бойынша түсімдердің 2,4% - ын құрады.

2022 жылдың 6 айында Солтүстік Қазақстан облысының тұрғындары үшін Қорға 6,8 млрд теңге түсті, оның ішінде жұмыс берушілерден 3,8 млрд теңге, жеке кәсіпкерлерден-3,0 млрд теңге.

Сақтандырылмаған азаматтардың саны 2022 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша 97 607 адамды құрайды, бұл 18,3% — ды құрайды, бұл ҚР бойынша көрсеткіштен 1,9%-ға төмен (ҚР бойынша - 16,4%).

ӘМСҚ филиалы "сақтандырылмаған азаматтардың" портретін жасады:

Жеке кәсіпкерлер - 1 761 адам немесе 1,8%;
Дербес төлеушілер -1 309 адам немесе 1,3% (тұрақты емес төлем);

БЖТ төлеушілер 4 485 адам немесе 4,6%;
Азаматтық-құқықтық сипаттағы шарттар бойынша жұмыс істейтін жалдамалы қызметкерлер мен жеке тұлғалар - 32 527 адам немесе 33,3%;

70 970 адам немесе 72,7% соңғы 12 айда бірде-бір төлем жасаған жоқ.

Сақтандырылмаған азаматтардың жас санатын талдау кезінде еңбекке жарамды жасы 30-40 (32%) және 41-50 (25%) жастағы азаматтардың ең көп саны қалады.

Сақтандырылмағандар санының өсу себептерінің бірі жұмыс берушілердің өз қызметкерлері үшін МӘМС жарналары мен аударымдары бойынша берешегінің болуы болып табылады. Мемлекеттік кірістер департаменті ұсынған ақпаратқа сәйкес 2022 жылғы 1 тамыздағы жағдай бойынша МӘМС төлемдері бойынша берешек – 31,3 млн теңге, оның ішінде: 60% екі ауданға тиесілі: Ғ. Мүсірепов (36,2%) және Тайынша 23,8%.

Сақтандырылмаған азаматтарды МӘМС жүйесіне қатысуға тарту және МӘМС берешегін өтеу бойынша шаралар қабылдау жөнінде тапсырмалар берілді.

Л.Б.ГОРДЕЕВА, «Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ СҚО бойынша филиалы директоры.

ҚОҒАМДЫ ТӘРБИЕЛЕП ЖАТҚАН КІМДЕР..

Сонау Мұхаммед (с.ғ.с) пайғамбарымызды толғандырған, кешегі кемеңгер Абай атамизды тебіrentкен, бүгінде бір мені емес, еліміздің саналы да санаулы азаматтарын мазалайтын бір ғана мәселе - ол халықтың рухани дүниесі. Себебі, дәл қазір қазақ елі жаһандану кезеңінде. Қай жағынан алып қарасақ та, ТМД елдері арасында қарқынды түрде алдыңғы шепте.

Осыдан төрт-бес жыл бұрын әлеуметтік желідегі коуч-психологтарға қазақтың сансыз әйелдері мен келіншектерінің тізілгенін байқадым, бұдан өзгерісті қажет ететін ауыр күндердің басталғанын түсіндім. Яғни бүгінгі таңда қазақ әйелдерінің жан дүниесіне үңілу себебім сол тұста бастау алды. Еліме деген жанашырлық, ұлтыма деген патриоттық сезімде әрі дін маманы ретінде бұл жайтқа бейғам қарай алмай, мен не тындырдым деген сауалда өзімнен бастадым. Яғни кімге пайдам, кімге зияным тиді, кім тәлім алды, кім тәрбие алды, кім қалыс, кім алыс қалды, кім қамтылды, қамтылмады деген сұрақтар тұс-тұстан қамалағанда, егемендікпен қатарлас келетін қызметтік іс-тәжірибием сарапқа түсті, ойық тұстары бірден көрінді. Біріншіден, отыз жыл бойына асыл дініміз тек мешіттің маңайында өрбіпті. Оның өзінде ер-азаматтарымызға басымдық беріліп, қазақ әйелдері біршама тысқары қалған екен. Ислами қағида бойынша ер адам әйел затынан бір саты жоғары тұрады дейміз. Алайда, әйелдің жәннәті оның ері, күйеуінің разылығында деген үкімді біздер айнытпай жеткізгенімізбен, дінге келгені де, келмегені де тұра осы тұсты бір жақты қабылдап алған тәрізді. Меніңше, мұны әлі күнге дейін көбісі дұрыс түсінбей келеді. Тіпті мешіт қабырғасын көрген кейбір азаматтарымыздың өзі үй мен түзде екі бөлек. Әйелдің бір саты төмен тұруы - оны төмен санау, оның құқығын таптау, оны бас салып ұрып-соғу, адам құрлы көрмеу, үйге қамап отырғызу, оның сөзіне құлақ аспау, еркекпін деп менмендікке салыну деген сөз емес. Әйтсе Алла Тағала әйелдер жайлы толығымен бір сүрені («Ниса») және арнайы аяттар түсірмес еді. Мұхаммед (с.ғ.с.) пайғамбарымыз әйелдер хақындағы хадистерін өсиет етпес еді. Мүмкін біз тереңіне үңілдірмедік пе? Бұл бір қателік пе? Екіншіден, «Жәннет ананың аяғының астында» деген діни ұлағатты бүкіл мұсылман әлемі жатқа біледі. Алайда, қазіргі қазақ әйелдерінің ерлері мұны қалай түсініп жүр? Бұл маңызды сұрақ, өйткені ер-азаматтарымыз тек анасын ғана құрмет тұтуда. Әйтпесе қоғам сыздауығына айналған бүгінгі көптеген ажырасулардың астарында ене мен келіннің шайқасы жатпас еді. Пайғамбарымыздан (с.ғ.с.) бастау алған ұлы дәстүрімізбен жанасқан осы асыл дініміз қандай жағдай болмасын бірде-бір әйел адаммен жылатып, көшеге қуып, абыройын аяқ асты еткізбеген. Тіпті «Мен әйелім Айшаны жақсы көремін» деген хадисін пайғамбарымыз (с.ғ.с) ұялмай-ақ, сол дәуірден қияметке дейінгі ерлерге паш еткен жоқ па? Маған әлеуметтік желі арқылы әйелдер қауымынан келетін толассыз хаттардың 70-80% күйеудің құрметсіздігі, зорлық-зомбылығы, көрсеткен қорлығы, менсінбеуі, асырамауы, шеттетуі, тастап кетуі. Одан бетергісі, осы қылықтарға аналардың бейғам қарауы, келіндеріне қолдау көрсетпеуі. Жеме-жемге келгенде тіптен, анамды таңдадым, сенің керегің шамалы, бала белде, қатын жолда, осымен болдық, шаруа бітті, жолың ашық, бара бер, кет деген тарқасулар. Сонда ұрпақтарын қаңғыртып жіберіп, өздері өмірден рахат көремін дейді ме? Бұл екінші қателік пе?

Келесі де бетке шыққан шиқан тәрізді көрінетін мәселенің бірі – ол тоқал, екінші әйел немесе төрт әйелдің жыры. Дәл осы мәселені отыз жыл бойына біздің ер-азаматтарымыз өз ұпайларына шешіп келді. Бір кем дүние, ислам, дін, мешіт, имам, молда, садақа жайлы айтылса, іштегі запырандары көтерілетін ер-азаматтарымыз осы хадисті сүйеу етіп, өздеріне өздері рұқсат беріп, түздік өмірлерін құрып жүр. Тіпті, бір әйелді еркек «Еркек емес» дейтінді шығарды. Үйінен қырық қадам аттамай жатып, көшеде өздерін еркін сезініп, белінен келетін уыздай жас қыздарға «бойдақпын» деп сөз салуда. Бір әйелден екіншіге көшіп, оны лақтырып үшіншіге, төртіншіге жеткенде күш-қуаты, қауқары біткен күйеулер Алланың берген құнды алтын уақытын ұрпағын жетілдіруге немесе ел түйінін шешуге емес, талақ сөзімен әйелдер көшіне жұмсап жүргендері өкінішті жайт. Бұл үшінші қателік!

Дегенмен мойындайықшы, бізде әйелге көңіл бөлмеушілік яғни үйде құл ретінде көру, сырттың жұмысына жегу, ақшасына дейін қағып алу деген

бар. Бұл дегеніміз ризық табушы еркектің жеке қызметшісі бар деген сөз. Әйтпесе, соңғы бес жылды алсақ, кешегі қақаған қыста өрімдей бес бала өртке оранбас еді, күйеуіне налыған келіншек екі баласымен тоғызыншы қабаттан секірмес еді. Қаланың демеймін, ауылдың әйелі бір ауыз сөзі үшін балалары алдында балталанбас еді, күйеуі аздай, ата-енеден таяқ жеп, соққы көрмес еді. Ызаға булыққаннан көше кезіп, зинаға бармас еді, үрімдей қыздарымыз уақытынан бұрын пәктігінен айрылмас еді, шетел асып, бөгденің қойнына жатпас еді, шараналар дәретханаларда шашылмас еді. Жүйкелері сау болса, шұбырып психологтарға қайырылмас еді, оларға қаражаттарын уыстап шашпас еді. Яғни бұл ішімізден іріп жатырмыз деген сөз. Сыртымызды бүтін демей-ақ қояйын, оның да жетісіп жатқаны шамалы яғни қауіп сыртта емес, нақ өзімізде. Сәл айналамызға көз салайықшы, қанымызда болмағанды қазір болдырып жатырмыз. Ауыз былапытқа толды, екі сөздің бірі белден төменге түсті. Алланың жаратқан адамы мал, қолдан түк келмейді, сөйте тұра аңдығандары мін, айтатындары сын.

Генетика ілімі - ағзалардың тұқым қуалаушылығы, өзгергіштігі туралы ғылым. Байқаймыз ба, арамызда бабалар тарихы түгілі өзінің жеті атасын білмейтін жетесіздер де кездеседі. Бүгінгі жастар жеті атасы мен тарихи шежіресін біледі ме? Егер олар білмесе, кінә да, күнә да біздікі. Өйткені, ата жолынан өзіміз жырағыдамыз, жеті атамиздың не өсиетін, не өнегесін, не салтын, не дәстүрін, не кәсібін, не өнерін, не дінін, не тілін жалғастыруда кембіз. Тіпті, Кеңес идеологиясынан арылмай жатып, батысқа мойнымызды тығып үлгердік. Сайып келгенде, батыс біздің дала заңымен емес, қала заңымен ұйықтап, қала заңымен оянатын капиталистердің елі. Сонда біз кімге еліктеп жүрміз? Бұған кінәлі заман ба, адам ба? Заманға келсек ол өз орнында, күн шығуы мен батуынан, мезгілдер уақытынан, сағаттың тілі өз бағытынан жаңылыспады. Ендеше неден қателестік, ойлана берейік. Негізіне келер болсақ, ұлтымыз яғни қазақ халқы ғаламның ешбір этносына ұқсамайтын, өзгеріссіз қалған, қаны таза, рухы биік, мысы басым, жігері мықты, Құдайға сенген, аруақты сыйлаған, намысты ту еткен ұлы даланың иегерлері. Ал, бүгінде расымен осындаймыз ба?

«Қоғамды өзгерту қиын емес, қиыны өзіңді өзгерту» дегенге қарай, қазақтың бүгінгі өміріне психология әлемі енді. Яғни психологтар өзге елдің бөгде біреуінен сатып алған дүниелерін таратып отыр. Тіпті, оның дұрыс-бұрыстығына қарамастан, кейбіреулері асыл дінімізді араластырып, Алланың аятынан ақша жасауда. Яғни шетел психологиясы ділімізге сәйкестендіріліп, генетикалық кодымызға егілуде. Былайша айтқанда, екпе алғанмен тең. Құбыласын танымайтын, шүкір етуді білмейтін қазақ таңнан кешке дейін айдалаға қарап аффирмация айтуда. Берері жоқ техникаларды орындап, Жаратқанның қалауын естен шығарып, армандар орындалады деп дүние қуалаумен әлек. Қазақтың қанына мұның қаншалықты сіңімді екенін біреуі ойламайды. Біле білгенге, ислам діні және одан бастау алған ата салтымыз бен дәстүріміз тұнып тұрған психология, іздегенге филология, ізденгенге философия, ауырғанға медицина. Енді ойлаңыздар, біздің қоғамды кімдер тәрбиелеп жатыр? Қаншама сұрапыл кезеңді бастан өткерген жарықтық аталарымыз төбесінен рухын жығатын компартиясы қарап тұрса да, төс қалтасындағы партбилетіне, жүрегіндегі екі дүниесіне бекем болды. Алланы бір, дәстүрді ғұрып деп біліп, аумалы-төкпелі заманда елді аман алып қалып, сара жол салған дана жандар еді. Алайда, сол жолдан бүгін адасып жүрміз. Қасиетті Құран Кәрімде **«Қайбір қауым өзін-өзі өзгертпейінше, Алла оны өзгертпейді»** деген «Рағйд» сүресі бар. Біздің отыз жылда өзгергеніміз сонша, қазір қос қанатынан айрылған құстаймыз, дінге келсек атеистпіз, одан қалды террористпіз, дәстүрді тек наурызда көрсетеміз. Өзімізді менсінбейміз, өзгелерге тіксінбейміз. Нәпсіге құлмыз, біреулерге пұлмыз, әйелімізге қатпыз, баламызға жатпыз, туғаннан безіп, жырақты кезіп, ағайыннан ажырап, қадірі қашқан елміз. Шынымен қадіріміз қайда?

Нұрлан Байжігітулы, Дінтанушы.

ТҮРҒҰМБАЕВ Әли Есенбекұлы

Амандық ауылдық округі әкіміне үміткер

Әли Тұрғұмбаев 1964 жылы Көкшетау облысы Чкалов ауданының Амандық ауылында дүниеге келген. Жоғары білімі бар. 2008 жылы Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау университетін «Заң» мамандығы бойынша тәмамдаған. Еңбек жолын 1981 жылы «Амандық» совхозында жұмысшы болып бастады. Түрлі жылдары Амандық совхозында мал дәрігерлік санитар, комбайншы, жылқышы, Ақмола облысының ІІБ аға жедел уәкілі, Чкалов түзету мектеп-интернаты директорының орынбасары және міндетін

атқарушы, Көкшетау қаласындағы «Звоночек» балабақшасы меңгерушісінің орынбасары, Көкшетау қаласының №19 орта мектебі директорының орынбасары қызметтерін атқарды. Қазіргі кезде Көкшетау қаласындағы «Kokshe Building Service ЖШС-де қауіпсіздік қызметінің бастығы лауазымын атқаруда.

САЙЛАУАЛДЫ БАҒДАРЛАМАСЫ

Амандық ауылдық округі әкіміне үміткер болып қатысуға шешім қабылдап, мен өзімнің зор жауапкершілігімді, әкім лауазымына сайланатын болсам, маған жүктелетін жұмыстың маңыздылығы мен мәнін барынша сезінемін.

Мен осы жерде туып өстім, ауыл еңбеккерлерінің барлық мәселелерімен таныспын, сондықтан мен өз жерлестерімнің қажеттіліктеріне немқұрайлы қарай алмаймын. Менің сайлауалды бағдарламам ауыл тұрғындарының әл-ауқатын жақсарту бойынша бірнеше нақты әрекеттерден тұрады.

Көптен бері қордаланған негізгі мәселелердің бірі – кезінде фирмалардың біріне жалға берілген ұланғайыр жер көлемі ұзақ уақыт басқа мақсатта қолданылып келді. Бұл дегеніміз, жергілікті бюджетке түсім түспеді, жер пайлары иелерінің қалтасын қағып, оларды жеке шаруашылықпен айналысу, мал шаруашылығы саласын дамыту мүмкіндігінен айырды.

Он жылдай уақыт мен сол кездегі ірі шаруашылықтың бірі - қой шаруашылығымен айналысатын «Амандық» совхозында жұмыс істедім. Кезінде совхоздың асыл тұқымды мал өсірумен айналысқаны көнекөз қарияларымыздың есінде. Ескі дәстүрлерді жаңғыртатын кез келді.

Кез келген адам үшін тұрмыстың ыңғайластырылғаны аса маңызды, біздің жерлестеріміз де жайлылықты аңсайды. Ауылдық округтің орталығы – Амандық ауылында әлі күнге дейін қоғамдық монша жоқ, ауыл жастарының уақыт өткізетін орындары жоқ, ұялы байланыс сапасы көңіл көншітпейді. Әлеуметтік инфрақұрылымды одан әрі дамыту үшін әлеуметтік жауапты бизнес өкілдерін белсенді түрде тарту керек деп есептеймін.

Егер маған сенім артып, ауылдық округ әкімі етіп сайласа, Мемлекет басшысының ауыл шаруашылық кешенін дамыту, кәсіпкерлікті қолдау, аймақтарды дамыту, еңбекпен қамтамасыз ету бойынша мемлекеттік бағдарламаларды белсенді түрде жүзеге асыратын боламын.

ЖҰҚАШЕВ Жаслан Рашитұлы

Амандық ауылдық округі әкіміне үміткер

Ж. Жұқашев 1997 жылы Көкшетау облысы Чкалов ауданы Тихоокеан ауылында туды. Білімі жоғары. 2018 жылы Ш. Уәлиханов атындағы Көкшетау университетін «Агрономия» мамандығы бойынша аяқтады. Еңбек жолын 2019 жылы «Агрофирма Эксимнан» ЖШС-нде есепші болып бастады. 2020 жылдың қарашасынан 2021 жылдың қыркүйегі бойынша Амандық ауылдық округ әкімі аппаратының бас маманы болып жұмыс істеді. Қазіргі таңда Тайынша ауданы әкімінің кеңесшісі болып табылады. «АМАНАТ» партиясының мүшесі.

САЙЛАУ АЛДЫНДАҒЫ БАҒДАРЛАМАСЫ

Амандық ауылдық округі әкімі лауазымына үміткерлер қатарына қосыламын, қоғам игілігі үшін жұмыс істеу, ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың саясатын қолдау, мүдделерін білдіру мен үшін маңызды деп санаймын.

Мені Амандық ауылдық округінің әкімі болып сайлаған жағдайда, ауыл тұрғындарының өмір сүру деңгейін арттыру, ауылдық округтің әлеуметтік-экономикалық дамуы, мемлекет басшысы алға қойған міндеттерді шешу үшін бар күш-жігерімді және білімімді жұмсаймын.

Басым бағыттар ретінде менің қызметім әлеуметтік бағдарламаларды іске асыруға, зейнеткерлерді, мүгедектерді, көп балалы және аз қамтылған азаматтарды қолдауға, жұмыс орындарын құруға, ауыл тұрғындарын сапалы ауыз сумен қамтамасыз етуге, ауылдық округтің елді мекендеріндегі жолдарды абаттандыру және жөндеу жұмыстарына бағытталатын болады.

Қолайлы кәсіпкерлік орта құруға, перспективалы жобаларға несие беру, ауыл кәсіпкерлігін өндіру мен кеңейту жөніндегі мәселелерді шешуге жәрдемдесетін боламын. Нәтижесінде ауылдық округ тұрғындары үшін жаңа жұмыс орындары ашылады.

Жастармен жұмысқа барынша көңіл бөлу, оларды жұмысқа орналастыру, біздің жастарды салауатты өмір салтымен барынша қамту үшін балалар және спорт алаңдарын жайластыру.

Бүгінде республикада ауылдық аумақтарды дамытудың, кәсіпкерлікті қолдаудың, жас мамандарды жұмысқа орналастырудың бірқатар мемлекеттік бағдарламалары іске асырылуда, олар білім беру, денсаулық сақтау, мәдениет және спорт, сумен жабдықтау, жол салу салаларындағы әлеуметтік сипаттағы көптеген мәселелерді шешуге мүмкіндік береді.

Елді мекендерді абаттандыруға, ауылдарды санитарлық тазартуға көп көңіл бөлетін боламын.

Мен осы бағыттағы жұмысымды көремін, егер мен сайлансам, алға қойылған міндеттерді жүзеге асыру үшін бар күшімді саламын.

2022 жылғы 11 қыркүйекке тағайындалған Солтүстік Қазақстан облысы Тайынша ауданы

Амандық ауылдық округі әкімі сайлау бойынша Тайынша аудандық сайлау комиссиясы

ХАБАРЛАМАСЫ

Солтүстік қазақстан облысы Тайынша ауданы Амандық ауылдық округі әкімі ретінде кандидаттар тіркеу туралы.

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық Заңының 113-5-бабына сәйкес аудандық сайлау комиссиясы Амандық ауылдық округі әкімінің кандидаттарды тіркеді:

Жұқашев Жаслан Рашитұлы, 1996 жылы туған, «Солтүстік Қазақстан облысы Тайынша ауданы әкімінің аппараты» КММ, әкімнің кеңесшісі, Тихоокеанское а., өзін-өзі ұсыну тәртібімен ұсынылған;

Сейтмағамбетов Құрмаш Мәжитұлы, 1962 жылы туған, «СҚО әкімдігінің ветеринария басқармасы» КММ «Тайынша ауданының

ветеринариялық станциясы» ШЖҚ МКК, аға ветеринариялық дәрігері, Амандық а., өзін-өзі ұсыну тәртібімен ұсынылған;

Тасымов Нариман Қорқытбайұлы, 1981 жылы туған, «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ, жол монтері, Аймақ а., өзін-өзі ұсыну тәртібімен ұсынылған;

Тұрғұмбаев Әли Есенбекұлы, 1964 жылы туған, уақытша жұмыс істемейтін, Көкшетау қ., өзін-өзі ұсыну тәртібімен ұсынылған;

Шаменов Манарбек Тыныштықұлы, 1970 жылы туған, «Ақмола облысы Зеренді ауданы Ақкөл ауылдық округі әкімінің аппараты» ММ, әкім, Карағаш а., өзін-өзі ұсыну тәртібімен ұсынылған.

Аудандық сайлау комиссиясы

ТАСЫМОВ Нариман Қорқытбайұлы,

Амандық ауылдық округінің әкіміне кандидат

1981 жылы Көкшетау облысы Чкалов ауданы Октябрь ауылында дүниеге келген. Білімі орта техникалық. 2003 жылы Көкшетау №1 Кәсіби техникалық лицейін "автокөлік электр жабдықтарын жөндеу шебері" мамандығы бойынша бітірді. Еңбек жолын 2004 жылы "Аймақ" ЖШС учаскесінің жұмысшысы болып бастаған. Әр жылдары "Аймақ" ЖШС электрүгі, жанар-жағармай құю бекеттерінің операторы, күзетші, Аймақ негізгі мектебінің дене шынықтыру және спорт пәнінің мұғалімі болып жұмыс істеді, сондай ақ жеке кәсіпкерлікпен айналысты.

Қазіргі уақытта "Қазақстан темір жолы" ҰК" АҚ жол монтері.

САЙЛАУ АЛДЫНДАҒЫ БАҒДАРЛАМАСЫ

Ел Президенті Қ.Ж.Тоқаевтың айқын бағыт-бағдарының нәтижесінде жүзеге асырылған Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуындағы серпіліс бүгінде таңдалған бағдардың дұрыстығының айқын дәлелі. Президенттің билығы Жолдауын негізге ала отырып, өзі үшін де, кейінгі ұрпақ үшін де лайықты өмір сүруді жүзеге асыруға белгілі бір үлес қоса алатын кейбір проблемалардың шешімін пайымдауды ұсынамын.Елді дамытудың стратегиялық бағдарламалық құжаттарын негізге ала отырып,

ауылдық округ әкімінің негізгі міндеті — ауылдық округтің экономикалық дамуының мерзімінен бұрын жоспарларын дәйекті іске асыру және әлеуметтік саланы дамытуды сақтау арқылы біздің азаматтарымыздың өмірін жағдайларын жақсарту деп санаймын. Бірінші кезекте, жастармен жұмыс істеу қажет. Олардың проблемаларын назардан тыс қалдырмауды міндетім деп есептеймін.Ауылға білімнің маңыздылығын түсінетін, сауатты жастар керек. Ал мен, өз кезегімде, жастардың бос уақыты мен жұмысқа орналасу мәселелерін шешуге белсенді қатысуға ниеттімін.Сонымен қатар ауылда дене шынықтыру мен спортты дамыту үшін барлық күш-жігерімді саламын.Мемлекеттік бағдарламалардың арқасында жастардың ауылға оралып жатқаны қуантады. Бүгінде бизнес үшін мүмкіндіктер қалаға қарағанда ауылдық жерде көбірек. Шағын несие беру біртіндеп жолға қойылуда, ісін жаңа бастаған кәсіпкерлер күш арнайы несие бағдарламалары жұмыс істейді. Мұның бәрі ауылдың дамуына айтарлықтай қолдау көрсетеді.Бүгінгі таңда елді-мекендерді абаттандыру, оларды жарықтандыру, жолдарды жөндеу, тұрғындарды таза ауыз сумен қамтамасыз ету тақырыбы да маңызды. Өз елінің азаматы ретінде жергілікті атқарушы биліктің ауыл тұрғындарының көкейтесті мәселелерін шешуге мүмкіндік беретін өзгерістердің ортасында болуды өзімнің парызым деп санаймын.

Мен округтің проблемалық мәселелерін білемін, сондықтан өз тәжірибем мен әлеуетімді округ тұрғындарының мүдделерін іске асыруға бағыттаймын.

"Ауылдың гүлденуі — мемлекеттің гүлденуі" демекші, егер сайлаушылар маған сенім білдірсе, мен алға қойылған міндеттерді үлкен жауапкершілікпен іске асырып, тұрғындардың әл-ауқатын жақсартуға және округ экономикасын дамытуға өз үлесімді қосуға дайынмын.

ШАМЕНОВ Манарбек Тыныштықұлы

Амандық селолық округіне кандидат

Мен, Манарбек Шаменов 1970 жылы, 28 желтоқсанда Солтүстік Қазақстан облысы, Ақжар ауданының Айсары ауылында дүниеге келдім. Қазақстан Республикасының азаматымын. Білімім-жоғары, мамандығым-"Құқықтану". Әртүрлі құрылымдарда қызметтер атқардым. 2020 жылдан қазіргі уақытқа дейін Зеренді ауданына қарасты Ақкөл ауылдық округінің әкімі лауазымында қызмет атқарамын.

алдындағы жауапкершілікті жіті түсінемін. Ауыл халқын және ауыл проблемасын білгендіктен,елді-мекендердегі күрмеулі мәселелердің оң шешімі табылуы жолында белсене жұмыс істеймін. Қоғам игілігі үшін қызмет істеу, жергілікті атқарушы органдарға халықтың ынта-ықыласын жеткізу және Қазақстан Республикасының Қасым-Жомарт Тоқаевтың сындарлы саясатын насихаттауды өзімнің басты міндетім

деп білемін. Мемлекет басшысының "Жаңа Қазақстан:жаңару мен жаңғыру жолы "атты ел халқына жолдаған Жолдауы аясындағы өңірлерді дамыту бойынша бекітілген бағдарламаларды жүзеге асырып, жүйелі жұмыс істеу басты міндеттеріміздің және жұмыс бағдарымының басты бағыты деп санаймын. Аталмыш мақсат-міндеттерді негізге ала отырып, ауылдық округ халқының өзекті мәселелерін шешуде көмек көрсететін боламын. Ауылдық округіне әкім болып сайлана қалсам, әлеуметтік жағдайы төмен отбасыларына, соғыс және еңбек ардагерлеріне қолдау көрсетуге, округ жастарын рухани-патриоттық тәрбиелеуге, спортты дамытуға, салауатты өмір салтын насихаттауға, жоғары рухани әлеуетті қоғамның дамуына күш саламын. Ауылдарда кіші және орта бизнесі тиімді дамыту үшін қолайлы кәсіпкерлік орта құру, жаңа жобаларды несиелеу бойынша туындаған сұрақтарды шешу қажет. Сәйкесінше, елді-мекендерде жаңа жұмыс орындары құрылатын болады. Мақсатсыз пайдаланылған жерлерді, яғни халыққа жайлылықты жерлерді қайтару мәселесі де басты назарда болады. Ел халқы мемлекеттік бағдарламалар аясында жұмыспен қамту,өз кәсібін ашуға жәрдемдесу жолында белсенді жұмыс істеймін. Денсаулық сақтау,білім, мәдениет қызметкерлеріне қолдау көрсету, ауылдағы телефон байланысы, ауыл тұрғындарын сапалы ауыз сумен қамту жұмыстары жүйелі атқарылатын болады.Округ тұрғындарының маңызды стратегиялық және күнделікті мәселелерінің шешімі жолында өз білімімді, тәжірибемді қолданамын.

СЕЙТМАҒАМБЕТОВ Құрмаш Мәжитұлы

Амандық ауылдық округінің әкіміне үміткер

Сейтмағамбетов Құрмаш Мәжитұлы 1962 жылы 8 қаңтарда Көкшетау облысы Чкалов ауданы Амандық ауылында дүниеге келдім. Білімім жоғары, 1983 жылы Алматы зооветеринарлық институтын «ветеринария» мамандығы бойынша тәмамдадым. Екінші мамандығым – экономика және бизнес магистрі. Еңбек жолымды Амандық кеңшарында мал дәрігері болып бастадым. 2000 жылы Ақжар ауданы Совхозның ауылдық округінде бас маман болып мемлекеттік қызметке орналастым. 2004-2006 жылдары Амандық ауылдық

округінің бас маманы, 2006-2013 жылдары Амандық ауылдық округінің әкімі, 2013-2018 жылдары Тайынша ауданы бойынша бас маман мемлекеттік ветринарлық дәрігер, 2018-2020 жылдары Ақжар ауданы ветеринария бөлімінің басшысы, 2020-2022 жылдары СҚО ветеринария Басқармасының бас маманы. Қазіргі уақытта Тайынша аудандық ветринарлық станциясының аға ветеринарлық дәрігері.

САЙЛАУАЛДЫ БАҒДАРЛАМАСЫ

Мемлекеттік және ветеринарлық қызметте ұзақ уақыт жұмыс атқара келе, біздің аударымыздың қазіргі уақыттағы нақты жағдайымен айқын таныспын, жерлестерімді қандай сұрақтар мен мәселелер толғандыратыны маған белгілі. Менің сайлауалды бағдарламам ауылдық округ тұрғындарының әл-ауқатының жақсаруына бағытталып отыр.

Сайланған жағдайда елді мекендердің инфрақұрылымын дамытуға және абаттандыруға инвестиция тарту үшін ат салысамын. Сонымен қатар менің жоспарым кіре беріс және ауыл іші жолдарын жөндеу, тұрғындарды таза ауыз сумен және тұрақты интернет байланыс желісімен қамтамасыз ету.

Осыған қоса, білім мекемелерінде балалардың мектепке дейінгі тәрбиесін қамту бағытында жұмыс атқару. Біздің ауылдық округте жастарға арналған мәдени орындардың болмауы мен халықтың жаппай спортпен айналыса алмауы мәселе болып отыр. Бұл- болашақтағы менің қызметімнің аясы. Ауылдағы өмір, өзінің сан алуандығына орай, әрқайсысымыздың белсенді ат салысуымызбен қатар мемлекеттің қолдауына әлі де мұқтаж.

Елді мекендерді дамыту мақсатында «Ауыл - ел бесігі», «Дипломмен ауылға» бағдарламалары жас мамандарды ауылдық жерлерге тарту үшін қарастырылған.

«Қарты бар елдің қазынасы бар» демекші, қарттарымызды құрметтеу, оларға қолдан келетін көмектен аянбау, еңбек арадагерлері, зейнеткерлер мен мүмкіндігі шектеулі азаматтарды қолдау, оларды ұмытпау- тағы бір міндет.

Жастар – бұл кез келеген қоғамның құнды ресурсы, біздің болашағымыз. Жастардың шығармашылық, физикалық және рухани әлеуеті таусылмас қазына, сондықтан осы жастарымыздың қуатын дұрыс арнаға бұру жолдарын іздегіріп, тіл табыса отырып оларды тәрбиелеуіміз қажет. Осы аталғандарды нақты іс жүзінде жүзеге асырумыз қажет.

«Тазалық – денсаулық кепілі». Ауылдық округ тұрғындарына бүгінгі күні қоғамдық моншаның қажеттілігі өзекті. Бұл жұмысты атқару округ аумағында орналасқан шаруашылық жүргізуші субъектілердің әлеуметтік қолдауы аясында шындыққа айналуы сөзсіз мүмкін.

Ауылдық округ әкімі жұмысының басты бағыттарының бірі – ол елді мекендерді абаттандыру, нақтырақ айтсақ, ауылдардың тазалығын сақтап, көгалдандыру ,ауылдарымыздың келбетінің жақсаруы осыған байланысты.

Айтылғандардың барлығы – бұл мәселенің бір бөлігі, оларды шешу үшін барлық күш - жігерімді салуға тырысамын. Алдағы жоспарымды іске асыру жолында, әрине уақыт өзінің өзгерістерін енгізеді деп ойлаймын.

Құрметті сайлаушылар! Бағдарламамды қорытындылай келе, бар білімім мен тәжірибемді қолдана отырып Амандық ауылдық округінің әл – ауқатының жақсаруы үшін еңбек етемін. «Біздің күшіміз – бірлікте!»

